

Waterschap **Scheldestromen**

Monitor mei 2024

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Samenvatting (alle programma's)	5
Programma Waterkeringen.....	9
Programma Watersystemen	15
Programma Wegen	24
Programma Afvalwaterketen	32
Programma Bestuur en Organisatie	40
Belastingen en financiën	47
Reserves	48
Bevindingen Boardletter	49

Samenvatting (alle programma's)

Inleiding

Via de (digitale) bestuursmonitor van mei 2024 wordt u geïnformeerd over de prestaties, de exploitatie en de investeringen, zoals deze in de Programmabegroting 2024 zijn opgenomen. Doel van de monitor is om u te informeren over de voortgang van de uitvoering van de begroting.

Uitgangspunt voor de monitor vormt de vastgestelde Programmabegroting 2024 inclusief de eerste twee begrotingswijzigingen van 2024.

Per mei 2024 bedraagt de jaarprognose van het resultaat afgerond € 0,7 miljoen positief. Dit ten opzichte van de begroting met ruim € 150 miljoen kosten en opbrengsten. De verschillen worden hieronder bij "exploitatie" op hoofdlijnen toegelicht. Bij de betreffende programma's vindt u een uitgebreidere toelichting.

Het totale bruto investeringsvolume 2024 is begroot op circa € 94 miljoen, onderverdeeld in bijna 30 mln. aan onderhanden projecten uit eerdere jaren, bijna € 21 mln. nieuwe investeringen en bijna € 44 mln. aan HWBP projecten.

Een toelichting op hoofdlijnen vindt u in dit hoofdstuk terug, bij de betreffende programma's vindt u een uitgebreidere toelichting.

Exploitatie - jaarprognose 2024

Hieronder is het totale geprognosticeerde resultaat voor 2024 weergegeven onderverdeeld naar programma's en kosten en opbrengsten.

Bedragen x €
1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Programma Waterkeringen	Programma Water-systemen	Programma Wegen	Programma Afvalwaterketen	Programma Bestuur en Organisatie	Belastingen en algemene opbrengsten	Reserves	Totaal Scheldestromen
Externe kosten	€ -4	€ 124	€ -520	€ -23	€ -318	€ 0		€ -741
Externe opbrengsten	€ 10	€ -2	€ 0	€ 4	€ -30	€ 2.483		€ 2.465
Personeelskosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		€ 0
Rente en afschrijving	€ 20	€ -323	€ -31	€ 465	€ -108	€ 0		€ 23
Reserves	€ 0	€ 55	€ 0	€ 0	€ 0		€ -1.133	€ -1.078
Netto kosten per programma	€ 26	€ -146	€ -551	€ 446	€ -456	€ 2.483	€ -1.133	€ 669

Toelichting exploitatie 2024

In deze 1e bestuursmonitor bedraagt de jaarprognose van het resultaat afgerond € 0,7 miljoen positief. Dit ten opzichte van de begroting met ruim € 150 miljoen, de bedragen zijn onder te verdelen in diverse kosten en opbrengsten die hieronder op hoofdlijnen zijn toegelicht. Een uitgebreidere toelichting hierop vindt u terug bij de betreffende programma's.

Externe kosten (€ 0,74 miljoen hogere kosten):

- De grootste post betreft de hogere aanbesteding van het deklagenbestek 2024 van € 0,5 miljoen bij het programma wegen. Om de opdracht te gunnen is deze onttrekking noodzakelijk.

Externe opbrengsten (€ 2,5 miljoen hogere opbrengsten):

- De grootste meeropbrengsten betreffen de verwachte hogere opbrengst dividend van € 1,6 mln. en € 0,84 mln. belastingopbrengsten.

Personeelslasten:

- De prognose op personeelslasten is vooralsnog niet bijgesteld. Wel zijn er bij alle programma's al verschuivingen zichtbaar door inhuur.

Kapitaallasten (€ - miljoen):

- Diverse beperkte afwijkingen, zie toelichting bij de betreffende programma's.

Reserves (€ 1,1 miljoen hogere kosten):

Onttrekking benodigd uit de bestemmingsreserve wegen voor het deklagenbestek 2024 ad € 0,467 mln. Voor innovatieve projecten zoals e-DNA en de pilot multiflexmeters (zie toelichting hieronder) is het voorstel € 55.000,- te onttrekken uit de bestemmingsreserve innovatie. Bij de vaststelling van de beleidsnotitie over de reserves, vastgesteld in de algemene vergadering van 4 april 2024, is hiermee rekening gehouden. De extra dividendopbrengst van € 1,6 miljoen zal worden toegevoegd aan de algemene reserve Watersysteembeheer (3e begrotingswijziging 2024).

Toelichting onttrekking bestemmingsreserve innovatie € 55.000,-

Voor de implementatie van de e-DNA bemonstering voor de muskusrattenbestrijding is een budget benodigd van € 22.000,-. Het betreft een innovatieve werkwijze om muskusratten op te sporen. e-DNA is een techniek waarmee de aanwezigheid van muskusratten aangetoond kan worden door monsters van het oppervlaktewater te nemen. Deze techniek is in het LIFE MICA project ontwikkeld en is met name geschikt om in een "nagenoeg" leeg gebied te controleren en speuren op de aanwezigheid van muskusratten. Hiermee kan er effectiever bestreden worden omdat er minder controle uren in lege gebieden gemaakt hoeven te worden.

Ten behoeve van de pilot 'multiflexmeters oppervlaktewater' en het verder implementeren van multiflexmeters is het noodzakelijk om te kunnen beschikken over de mogelijkheid om meetdata, afkomstig van sensoren in het veld, online te kunnen ontvangen en ontsluiten via ons eigen gegevensbeheersysteem FEWS. Voor de dataontsluiting van multiflexmeters heeft Provincie Zeeland SensorBucket ontwikkeld. Dit systeem maakt het eenvoudiger om online sensordata te ontvangen en te ontsluiten naar verschillende gegevensbeheersystemen. Voor het gebruik van deze nieuwe techniek is externe expertise nodig. De te verwachten externe kosten voor uitvoering van deze koppeling bedragen €33.000,-.

Besluitvorming

Voorgesteld wordt:

- een bedrag van € 0,467 miljoen te onttrekken uit de algemene reserve watersysteembeheer voor het uitvoeren van het deklagenbestek 2024;

- een bedrag van 0,055 miljoen te onttrekken uit de bestemmingsreserve innovatie voor e-DNA en de pilot multiflexmeters oppervlaktewater;
- een bedrag van € 1,6 miljoen meeropbrengst aan dividend te voegen aan de algemene reserve watersysteembeheer.

De toelichtingen hierop zijn bij de betreffende programma's opgenomen.

Investerings 2024

In onderstaande tabel zijn de totalen per programma opgenomen. De specificatie op projectniveau is opgenomen bij het betreffende programma's.

Per programma zijn de investeringsprojecten onderverdeeld in: projecten onderhanden in 2024 en projecten in voorbereiding (vanuit het algemeen voorbereidingskrediet en met interne uren).

bedragen x € 1.000

Programma	Status	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Bruto bestedingen 2024		
			AV-krediet bruto	AV-krediet subs/bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto	Begroot	Prognose	Realiteit
onderhanden investeringen	1 programma waterkeringen	-	184.517	- 151.264	33.253	191.766	- 160.331	31.434	42.884	56.651	15.576
	2 programma watersystemen	-	59.947	-8.582	51.365	54.269	-9.879	44.390	17.516	18.249	2.207
	3 programma wegen	-	9.874	-2.486	7.388	9.744	-2.486	7.259	6.457	4.593	122
	4 programma afvalwaterketen	-	61.183	-3.079	58.104	58.183	-3.186	54.997	14.917	13.509	738
	5 programma bestuur en organisatie	-	9.999	-409	9.590	8.680	-199	8.481	2.994	3.280	231
Totaal onderhanden investeringen		-	325.520	165.820	159.700	322.642	176.081	146.561	84.768	96.283	18.873
intern in voorbereiding	1 programma waterkeringen	170	-	-	-	13.468	-3.489	9.979	2.740	463	-447
	2 programma watersystemen	759	-	-	-	37.724	-2.356	35.368	1.235	1.546	31
	3 programma wegen	475	-	-	-	9.829	-1.142	8.687	3.515	765	66
	4 programma afvalwaterketen	523	-	-	-	53.187	-	53.187	1.354	324	20
	5 programma bestuur en organisatie	-	-	-	-	2.100	-46	2.054	350	100	-
Totaal onderhanden investeringen		1.927	-	-	-	116.309	-7.033	109.276	9.193	3.198	-330
Eindtotaal		1.927	325.520	- 165.820	159.700	438.950	- 183.114	255.837	93.962	99.481	18.543

Toelichting Investerings 2024

Algemeen

Het totale bruto investeringsvolume 2024 is begroot op bijna € 94 miljoen. De besteding bij

het opstellen van deze bestuursmonitor is € 18,5 miljoen. De verwachting is dat we eind 2024 uitkomen op een bruto besteding van € 99,4 mln. Deze stijging ten opzichte van de begroting zit vooral bij het programma waterkeringen. In de betreffende programma's zijn de prognoses, voortgang en de risico's van de projecten nader toegelicht.

Besluitvorming:

PRJ1509B Bijdrage SWO Schoondijke

Er wordt een aanvullend krediet aangevraagd van € 14.000,- (oorspronkelijk krediet € 70.000,- bruto/netto).

Vanuit SAZ+ werken gemeenten en waterschap aan het toekomstbestendig maken van de waterhuishouding in bebouwd gebied. In dat kader hebben Gemeente Sluis en Waterschap Scheldestromen de kern Schoondijke onderzocht op knelpunten en oplossingsrichtingen. In aanvulling daarop hebben gemeente en waterschap samen werkzaamheden uitgevoerd die het bebouwd gebied in en rond de kern klimaatbestendiger maken. Hoewel waterschap en gemeenten elk hun specifieke taken en werkzaamheden hebben in het bebouwd gebied, is bij deze maatregelen gekozen voor een gezamenlijke aanpak. Het argument daarvoor is dat de werkzaamheden nauw samenhangen. De werkzaamheden zijn in eerste instantie geraamd op € 70.000,-. Tijdens de uitvoering zijn er onvoorziene zaken naar voren gekomen. Gezien het feit dat het krediet hiermee met meer dan 10% overschrijdt, wordt een aanvullend krediet aangevraagd zodat we kunnen voldoen aan onze verplichtingen richting de gemeente.

Programma Waterkeringen

Overzicht prestaties programma Waterkeringen

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang mei 2024
Waterveiligheid	We boeken jaarlijks vooruitgang op de prestatie-indicator inrichting- en uitvoeringseisen wettelijke zorgplicht primaire waterkeringen (wordt meetbaar gemaakt in de jaarlijkse waterveiligheidsrapportage).	
Waterveiligheid	We lopen op schema om de doelstelling van het HWBP voor 2050 te halen zodat alle waterkeringen en kunstwerken binnen het areaal aan de norm voldoen zoals gesteld in de Waterwet (meetbaar in jaarlijkse rapportage herijking programmering HWBP).	

Toelichting prestaties programma Waterkeringen

- **Jaarlijkse vooruitgang zorgplicht**
Op basis van de bevindingen uit de rapportage 2023 zijn er in het 1e kwartaal van 2024 de nodige acties opgestart op het gebied van VTH en risicogestuurd beheer en onderhoud.
- **Doelstelling HWBP 2050**
De personele capaciteit moet op orde worden gebracht, hiervoor zijn de randvoorwaarden inmiddels geregeld. Het afdekken van kosten van voorfinanciering van toekomstige projecten is landelijk nog onderwerp van gesprek.

Exploitatiekosten programma Waterkeringen

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	7.839	7.843	-4
Personeelskosten	4.538	4.538	0
Rente en afschrijving	1.838	1.818	20
Totaal lasten;	14.215	14.199	16
Baten;			
Externe Opbrengsten	-482	-492	10
Totaal baten;	-482	-492	10
Inzet reserves:			
Toevoeging reserves	169	169	0
Onttrekking reserves	-1.408	-1.408	0
Totaal reserves;	-1.239	-1.239	0
Netto kosten programma waterkeringen	12.494	12.468	26

Toelichting programma Waterkeringen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten (€ 4.000,- hoger)

Het programma Waterkeringen laat op totaalniveau ten opzichte van de begroting 2024 een kleine stijging zien van de externe kosten.

Hieronder een korte toelichting. In de volgende monitor verwachten we meer inzicht te hebben in eventuele afwijkingen.

- Het stormseizoen heeft vooralsnog niet geleid tot onvoorziene of extra kosten.
- Bij het onderhoud aan primaire en regionale kunstwerken hebben zich een aantal onvoorziene zaken voorgedaan die op dit moment nog niet verwerkt zijn in de prognoses. De onvoorziene zaken zullen naar verwachting extra kosten met zich meebrengen maar op dit moment is nog niet duidelijk of deze extra kosten gecompenseerd kunnen worden binnen het reguliere budget. Dit is onder andere afhankelijk van in hoeverre de regulier begrote werkzaamheden uitgevoerd gaan worden in de loop van het jaar. In de volgende monitor verwachten we meer zicht te hebben op de mogelijke afwijkingen in de prognoses.
De onvoorziene zaken betreffen de herstelmaatregelen van de veiligheid drijflijn bij de getijdenduiker waterdunen, een periodieke beheersmaatregel ten behoeve van de betrouwbaarheid van de sluiting bij Keersluis Zierikzee en herstelwerkzaamheden voor Kaai 85.
- De onderhoudswerkzaamheden op en nabij de waterkeringen mogen pas na 1 april starten en hebben ook nog niet geleid tot aangepaste prognoses.

Externe opbrengsten (€ 10.000,- hoger)

De externe opbrengsten bij het programma Waterkeringen bestaan grotendeels uit de bijdragen voor de exploitatie Veerse Meer en diverse opbrengsten zoals schadevergoedingen of diensten voor derden. Bij deze opbrengsten zijn er een aantal kleine wijzigingen in de prognoses.

- Hogere opbrengsten bijdragen Veerse meer als gevolg van indexering

Toelichting exploitatiekosten programma Waterkeringen risico's en ontwikkelingen

- Van de Unie van Waterschappen is nog geen nieuwe raming ontvangen voor de solidariteitsbijdrage aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma voor 2024. De prognose voor deze bijdrage is daarom gelijk gebleven aan de raming uit de begroting 2024 (€ 3.700.000,-). In de volgende monitor verwachten we meer duidelijkheid te hebben over de bijdrage voor 2024.
- Zoals bij de externe kosten aangegeven hebben er zich bij de kunstwerken een aantal onvoorziene zaken voorgedaan die extra kosten tot gevolg zullen hebben. Omdat deze kosten mogelijk gecompenseerd kunnen worden binnen de bestaande budgetten is de prognose nog niet aangepast.

Toelichting personeelslasten programma Waterkeringen

Personeelslasten (geen wijzigingen)

- De prognose op personeelslasten is vooralsnog niet bijgesteld. Wel zijn er verschuivingen zichtbaar door inhuur ten behoeve van openstaande vacatures en vervanging in verband met ziekte en ouderverlof.

Toelichting personeelslasten programma Waterkeringen risico's en ontwikkelingen

-

Toelichting rente en afschrijving programma Waterkeringen

Rente en afschrijvingen (€ 20.000,- lager)

- De verwachting is dat de afschrijvingen zullen dalen met € 20.000,- door diverse kleinere oorzaken.
- Rentelasten voorfinanciering HWBP Hansweert:
In het voorstel voor aanvraag van het krediet voor de realisatiefase van het project is rekening gehouden met een voorfinanciering van € 52,9 miljoen tot 2036 omdat we naar verwachting dan pas het laatste deel van de subsidie zouden ontvangen. Er werd toen uitgegaan van een totale rentelast voor deze voorfinanciering tot en met 2036 van € 17,75 miljoen. Tot en met 2023 is er nog geen sprake geweest van voorfinanciering. In de jaren 2022 en 2023 zijn er naast de reguliere subsidievoorschotten ook aanvullende subsidievoorschotten op basis van de fysieke voortgang van het project aangevraagd en ontvangen waardoor er eind 2023 nog een positief saldo van ruim € 13 miljoen aan vooruitontvangen subsidie is.

In de begroting 2024 is rekening gehouden met een totale rentelast van € 1.159.000,- voor het project HWBP Hansweert. Net als voorgaande jaren is er in 2024 op basis van de fysieke voortgang van het project opnieuw een aanvraag ingediend voor een aanvullend subsidievoorschot waardoor er mogelijk in 2024 ook nog geen sprake zal zijn van voorfinanciering.

Momenteel kan het HWBP hier nog geen zekerheid over geven omdat de uitbetaling van het extra voorschot afhankelijk is van de vrijval van middelen op het programma. In de volgende bestuursmonitor verwachten we hier meer duidelijkheid over te hebben.

Investerings Programma Waterkeringen

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto		
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto			
1 programma waterkeringen												
Onderhanden investeringen												
PRJ1013H	HWBP Hansweert (24S-1)	12-26	07-27		174.109	-145.124	28.985	171.569	-145.300	26.269	81.431	
PRJ1013L	HWBP St. Annaland (24AK)	09-24	07-25		4.045	-3.641	404	4.045	-3.641	404	1.244	
PRJ1176C	Aanpassingen getijdenduiker	12-23	09-24		2.223	-1.303	920	2.232	-1.346	886	1.504	
PRJ1440D	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2023	12-23	05-24		320	-30	290	266	-40	226	285	
PRJ1440E	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2024	12-24	12-24		310		310	311	-2	309	72	
PRJ1513	Muur van Altena	12-23	12-23		2.156	-615	1.541	2.231	-615	1.615	2.223	
PRJ1530	Planvorming keersluis Zierikzee	12-24	12-24		250		250	189		189	80	
PRJ1568	Fietspad Cadzand	12-27	12-27		72		72	72		72		
PRJ1569	Bijdrage Oprit dijk bij Baalhoek	12-23			120		120	120		120		
PRJ1577	Aankoop primaire waterkeringen 2024	12-24	12-24		300		300	300		300		
PRJ1582A	HWBP Zak Zuid-Bev.Verkenning				612	-551	61	10.430	-9.387	1.043	724	
totaal onderhanden investeringen					184.517	-151.264	33.253	191.766	-160.331	31.434	87.565	
(Intern) in voorbereiding												
PRJ1013D	HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2)							601		601	91	
PRJ1013I	HWBP Ansl kerncentr-Tennet (24S-3)							3		3	3	
PRJ1440F	Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2025		06-25	30				320		320	18	
PRJ1527	Groot onderhoud kademuren Vlissingen							4		4	4	
PRJ1566	Herstel Kleidijk Zwin		06-26	30				900		900	9	
PRJ1584	Groot onderhoud Kazematten							340	-226	114		
PRJ1499	Vooroeverdediging cluster 4.0		01-26	60				8.800	-3.200	5.600	203	
PRJ1527A	Gr.ond.Kademuren Keizersbolwerk		12-25	50				650	-63	587	10	
PRJ1527B	Gr.ond.Kademuren Vlissingen Overig		12-29					1.850		1.850	2	
totaal (intern) in voorbereiding					170			13.468	-3.489	9.979	340	
Totaal programma waterkeringen					170	184.517	-151.264	33.253	205.234	-163.820	41.414	87.905

Toelichting investeringen programma Waterkeringen

Algemeen

- **PRJ1513 Muur van Altena**
Het uitvoeren van groot onderhoud aan de Muur van Altena in Vlissingen is in het voorjaar van 2022 gestart. De werkzaamheden zijn eind september 2023, net voor aanvang van het stormseizoen 2023 afgerond. In 2024 volgt nog de afrekening van de Restauratiesubsidie waarna het project financieel kan worden afgerond. Zoals al eerder aangegeven is de verwachting dat het beschikbare krediet zal worden overschreden. Omdat deze overschrijding binnen de 10% van het netto krediet blijft is er geen aanvraag voor een aanvullend krediet nodig.
- **PRJ1176C Aanpassingen Getijdenduiker**
Zoals al eerder aangegeven loopt de technische afronding uit van 2023-12 naar 2024-09. De oorzaak van deze uitloop is de langere levertijden van elektronische componenten waardoor de realisatie van de aanpassingen naar verwachting pas in juni 2024 gereed is. Daarna volgt nog een periode van 3 maanden voor monitoring waarmee het project in september 2024 technisch wordt afgerond.
- **PRJ1440D Aanlegvoorzieningen Veerse Meer 2023**
De skisteiger in de Oostwatering is in 2023 vervangen. Daarnaast zijn er eind 2023/begin 2024 drie zwemsteigers bij de Schotsman vervangen en is er één zwemsteiger bij de Schotsman verwijderd. De verwachting was dat het project eind 2023 technisch afgerond zou worden. Voor 2024 staat echter nog het aanbrengen van extra bestorting bij de skisteiger Oostwatering op de planning. De verwachting is dat dit na het verkrijgen van een watervergunning van Rijkswaterstaat in het voorjaar 2024 kan worden uitgevoerd.
- **PRJ1569 Oprit dijk bij Baalhoek**
De dijkoprit voor fietsers bij Baalhoek is een meekoppelkans van het project Kruispolder. In juli 2023 is de samenwerkingsovereenkomst tussen de provincie Zeeland, gemeente Hulst en waterschap Scheldestromen ondertekend. De gemeente Hulst gaat de dijkoprit in 2024 realiseren. Bij aanvraag van het krediet was de verwachting dat het project in 2023 afgerond zou worden. Door het uitlopen van de voorbereidingen is de technische afronding verschoven naar oktober 2024. De financiële afronding volgt dan eind 2024.

HWBP-projecten

- **PRJ1013D HWBP Hansweert-Kerncentrale (24S-2) / PRJ1013I HWBP Aansl kerncentrale Tennet (24S-3) / PRJ1582 HWBP Zak van Zuid-Beveland**
De projecten 'S2' en 'S3' zijn samengevoegd en gaan voortaan verder onder de naam 'HWBP Zak van Zuid-Beveland'. De voorbereidingen van de verkenningsfase lopen momenteel en het uitvoeringskrediet voor de verkenningsfase wordt aangevraagd in de AV van 26 juni 2024.
- **PRJ1013H HWBP Hansweert**
Het project is na de gunning in september 2022 voortvarend van start gegaan en verloopt in de uitvoering volgens de planning. Het risicoprofiel van het project wordt maandelijks herzien en gedeeld in de organisatie. Waar nodig worden beheersmaatregelen ingezet. De eindprognose bruto komt overeen met de werkelijke kosten van de verkenningsfase + de planuitwerkingsfase en de

gebudgetteerde kosten voor de realisatiefase, welke overeenstemt met het krediet voor deze fase. Er is op dit moment geen reden de eindprognose bij te stellen.

- PRJ1013L HWBP Sint Annaland
De uitvoering wordt vertraagd door onderzoek naar de mogelijke aanwezigheid van rugstreeppadden op de project-locatie. Afhankelijk van het resultaat van dit onderzoek wordt de uitvoering opnieuw ingepland. Dit betekent minimaal een vertraging van een half jaar. De verwachting is dat de extra kosten opgevangen kunnen worden door o.a. inzet van de risicoreservering, waardoor het totaal beschikbaar gestelde krediet niet wordt overschreden.

Ontwikkelingen

-

Risico's

-

Kansen

-

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- -

Investeringsen

- Geen afwijkingen in de kredieten groter dan 10% en/of € 250.000,-.

Programma Watersystemen

Overzicht prestaties programma Watersystemen

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang mei 2024
Voldoende water	95% van de geplande en begrote onderhoudswerkzaamheden van maaien en baggeren in het watersysteem zijn jaarlijks uitgevoerd	op schema
Voldoende water	De vangstinspanning loopt gelijk op met de landelijke afspraken voor de muskusratbestrijding, zowel in het middel Zeeland als in de grensregio	op schema
Schoon water	In 2027 hebben we 38,2 kilometer natuurvriendelijke oevers aangelegd, waarmee voor 100% aan de KRW-opgave op dit punt is voldaan.	11,8 km
Schoon water	In 2027 hebben we 6 vispassages aangelegd waarmee 60% van ons beheergebied bereikbaar is voor vis, waarmee voor 100% aan de KRW-opgave op dit punt is voldaan.	1

Toelichting prestaties programma Watersystemen

- Onderhoudswerkzaamheden van maaien en baggeren in het watersysteem: Baggerwerkzaamheden in bebouwd gebied zijn voor het broedseizoen grotendeels uitgevoerd. De meeste geplande onderhoudswerkzaamheden vinden plaats in de periode 15 augustus tot 25 december. Te voorzien is het risico van weersomstandigheden die invloed kunnen hebben op het wel of niet behalen van de PI.
- Vangstinspanning muskusratbestrijding: We voldoen aan de landelijk afspraken wat betreft inspanning (uren) die conform de prognose en modellen geleverd moeten worden.
- Aanleg natuurvriendelijke oevers: Momenteel is 11,8 km natuur vriendelijke oevers (NVO's) van de 38,2 km gerealiseerd en is 11,7 km in behandeling (in voorbereiding of ecologische nacontrole). Ongeveer 80 km is overgedragen aan Grondzaken met opdracht tot verwerven. Er is een lichte achterstand vanwege capaciteitsproblemen bij afdeling Grondzaken en afdeling Projecten. De prognose is dat we in 2024 ca. 9 km gaan realiseren. Daarnaast is er ca. 5 km vanuit ondermeer Beheer en Onderhoud (oeverherstel) gerealiseerd die na een ecologische check kan worden toegevoegd aan de gerealiseerde opgave. In totaal verwachten we in 2024 ca. 14 km te kunnen toevoegen als gerealiseerde natuurvriendelijke oevers. Het totaal komt daarmee op 25,8 km. We lopen daarmee op schema.
- Aanleg vispassages: Van de zes vispassages is er één gerealiseerd, namelijk vispassage Bathsedijk. Vispassage De Poel is in realisatiefase en staat op de planning om dit jaar afgerond te worden. Vispassage Lovenpolder wordt op dit moment voorbereid. De planning is dat deze in 2025 wordt gerealiseerd. De realisatie van vispassages Borssele, Luyster en Nieuwesluis staat nu op de planning voor realisatie in 2026. Deze drie vispassages worden tegelijk opgepakt, waarmee we realisatie verwachten te versnellen. Ook komen deze laatste drie vispassages in aanmerking voor subsidie vanuit Rijkswaterstaat, de overeenkomst hiervoor is vastgesteld.

Exploitatiekosten programma Watersystemen

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	19.358	19.234	124
Personeelskosten	10.733	10.733	0
Rente en afschrijving	8.064	8.387	-323
Totaal lasten;	38.155	38.354	-199
Baten;			
Externe opbrengsten	-157	-155	-2
Totaal baten;	-157	-155	-2
Inzet reserves:			
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-995	-1.050	55
Totaal reserves;	-995	-1.050	55
Netto kosten programma Watersystemen	37.003	37.149	-146

Toelichting programma Watersystemen externe kosten & opbrengsten

De externe kosten binnen het programma watersystemen betreffen onder andere de kosten voor het bedienen en onderhouden van kunstwerken, het maaien en onderhouden van waterlopen, muskusratbestrijding, bagger- en grondbeheer, peilbeheer, het monitoren en onderzoeken van oppervlaktewater en waterbodems en het ontwikkelen van beleid en plannen.

Middels de 1e en 2e begrotingswijziging is € 303.000,- aan de primaire begroting toegevoegd. Dit betreft het uitgestelde werk 2023 ad € 278.000,- en € 25.000,- voor de bijdrage Leader. De prognose onderschrijft de begroting met € 124.000,-.

De grootste afwijkingen ten opzichte van de begroting inclusief wijzigingen worden hieronder toegelicht:

- Eigen plannen watersystemen (€ 100.000,- lager). Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat verwachtte inhuur niet ten laste is gekomen van het exploitatiebudget. Het vervolg (realisatie) van het project Water tussen Wal en Schelde was eind 2023 verwacht, maar door omstandigheden wordt dit naar verwachting eind 2024. Voor de uitvoering van de proeftuin Zoetwater (€40.000,-) zijn nog geen concrete ideeën.
- Bouw en verwerving kunstwerken ten behoeve van Waterbeheer (€ 98.000,- lager). Op dit moment ontbreekt inzicht in realistische programmering vanuit de afdeling Projecten, waardoor nog niet bekend is wat de nieuwe opgave wordt. Naar verwachting wordt dit budget alleen besteed aan de proef stroomsnelheden (€45.000,-)
- Budget Monitoring Waterkwaliteit en waterkantiteit (€ 77.000,- hoger ondanks openstaande boetes lab €37.000,-). Dit wordt veroorzaakt door extra kosten voor de KRW visstand monitoring fyto- en zooplankton (€5.000,- hoger), deelname aan landelijk onderzoek atmosferische depositie GBM (€15.000,- hoger), het uitvoeren van externe analyses om te voldoen aan rapportgrenzen voor een aantal parameters (€61.000,- hoger) en de proef voor

de multiflexmeters (€ 33.000,-). Voor deze laatste post is een voorstel opgenomen om deze kosten te dekken vanuit de bestemmingsreserve innovatie.

- Budget Stimulering derden aanpak emissies (€ 157.000,- lager).
De bijdrage aan het ANLB zal in 2025 naar verwachting van start zal gaan. Het gereserveerde budget zal eind dit jaar meegenomen worden als uitgesteld werk.
- Bemonstering eDNA Muskusrattenbestrijding. (€ 22.000 hoger)
Dit betreft de implementatie van e-DNA in de werkwijze van muskusratbestrijding bij Scheldestromen. Het betreft een innovatieve werkwijze om muskusratten effectief en efficiënt op te sporen. Aan de Algemene Vergadering wordt voorgesteld deze ontwikkelkosten in 2024 te dekken vanuit de bestemmingsreserve innovatie.
- Onderzoek waterbodems BOB en buitengebied (€ 65.000,- hoger)
In verband met het in tijd naar voren halen van het waterbodemonderzoek voor het te baggeren areaal, drukken in 2024 eenmalig de kosten van zowel baggergebied 2025 als baggergebied 2026 op het exploitatiebudget.
- Storten baggerspecie en hergebruik baggerspecie BOB (€ 37.000,- hoger).
Dit wordt veroorzaakt doordat er een partij na uitkeuring niet meer toepasbaar blijkt en dient te worden afgevoerd worden naar een verwerker.
- Beheer en Onderhoud (€ 86.000,- hoger)
Dit betreft € 59.000,- extra benodigd voor verwijderen van houtopslag uit de natuurvriendelijke oevers in één werkgebied en € 27.000,- in verband met een calamiteit baggeren.
- Elektriciteitskosten (€ 129.000,- lager)
De verwachting is dat volgens de prognose van het energiegebruik de kosten lager uitvallen.

Externe baten (€ 2.000,- lager):
geen bijzonderheden.

Onttrekking reserves (€ 55.000,- hoger)
Dit betreft de voorziene onttrekking voor innovatieve ontwikkelingen zoals e-DNA (€ 22.000,-) en het ontsluiten van meetdata voor de multiflexmeter ten behoeve van het peilbeheer (€ 33.000,-). Deze wijziging wordt meegenomen in de 3e begrotingswijziging.

Toelichting exploitatiekosten programma Watersystemen risico's en ontwikkelingen

Risico's:

- De beheer en onderhoudswerkzaamheden van de watersystemen zijn seizoensgebonden en vinden voor een groot deel plaats na het broedseizoen (juli/augustus). Vanwege de vele neerslag in oktober/november kunnen naar verwachting niet de volledig voorgenomen werkzaamheden op maaien en onderhoud uitgevoerd worden. In één werkgebied lopen gesprekken met de aannemer omdat deze aangegeven heeft niet geheel te kunnen voldoen aan de afspraken.
- Voor het onderhoud van beheer van stuwen is in het 1e kwartaal een opzet gemaakt voor een realistische onderhoudsplanning en zijn de eerste opdrachten reeds

uitgezet. Verwachting is dat het betreffende budget dit jaar volledig wordt ingezet.

- De laatste maanden is te zien dat in de offertes voor het technisch onderhoud en materialen hogere prijzen worden opgevoerd dan gelijke offertes van circa 4 maanden eerder. Dit betreft ongeveer een prijsstijging van 7%. Er moet nog afgewacht worden hoe zich dat in de loop van het jaar verder ontwikkelt.

Ontwikkelingen:

- Afgelopen periode is, ook door het waterschap, gewerkt aan de opgave vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) waar de provincies verantwoordelijk voor zijn. Vanuit het waterschap wordt (gebieds)kennis ingebracht. Vervolgens wordt bezien wat de mogelijke consequenties zijn bij uitvoering van de maatregelen. Onduidelijk is of dit gevolgen heeft voor onze meerjarenplanning.
- De laatste jaren zijn onderwerpen als oeverherstel, natuurvriendelijke oevers en emissieschermen regelmatig benoemd en bekeken. Besluitvorming over de onderhoudssituatie en kosten die uitvoering met zich meebrengen is voorzien in 2024. Tegelijkertijd wordt in de dagelijkse praktijk uitprobeerd hoe dit zo praktisch als mogelijk uit te voeren, gevolg hiervan is dat het werk uitgevoerd is en dat er een praktische onderbouwing is voor de adviezen die volgen.
- In 2024 loopt de aanbesteding van het maaibestek voor de komende 4 jaar. Kwaliteitseisen en duurzaamheidsvoorwaarden zullen onderdeel zijn van de aanbesteding.

Toelichting personeelkosten programma Watersystemen

Personeelkosten zijn gelijk aan de begroting

- De prognose op personeelkosten is voornamelijk niet bijgesteld. Wel zijn er verschuivingen zichtbaar door inhuur ten behoeve van openstaande vacatures en vervanging in verband met ziekte en ouderschapsverlof.

Toelichting personeelkosten programma Watersystemen risico's en ontwikkelingen

Voor beleid en ondersteuning zijn nog niet alle formatieplaatsen ingevuld. We streven ernaar om in 2024 alle nog niet ingevulde formatieplaatsen open te stellen. Op onderdelen wordt menskracht ingehuurd.

Toelichting rente en afschrijving programma Watersystemen

Rente en afschrijving (€ 323.000,- hoger):

- Hiervan wordt € 423.000,- verklaard door kapitaalkosten van Baggeren uitwateringskanaal Cadzand, bij de begroting was niet voorzien dat deze al zou worden afgeschreven. Daarnaast is er op het project kruispolder voorbereiding minder uitgegeven waardoor de kapitaalkosten daar 87.000,- lager uitvallen. De rest bestaat uit kleine verschillen.

Investerings Programma Watersystemen

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto	
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto		
2 programma watersystemen											
Onderhanden investeringen											
PRJ1088	Gemaal Zoetendijk Oud-Vossemeer	10-24	08-24		3.153	-774	2.379	3.023	-1.769	1.254	782
PRJ1129	Gemaal de Poel, capaciteitsvergroting	12-23	06-24		9.170	-3.350	5.820	8.117	-3.350	4.767	7.387
PRJ1153J	Gemaal de Luyster	07-22	12-23		400		400	413		413	321
PRJ1153N	Krooshekreiniger pg Oosterland	12-22	12-23		275		275	264		264	231
PRJ1153O	Krooshekreiniger pg Postweg	03-23	12-23		300		300	299		299	269
PRJ1153S	Renovatie Poldergemaal Zuidwatering	12-24	12-24		1.151		1.151	1.154		1.154	4
PRJ1153U	vervangen FO pg Cadzand	12-24	12-24		325		325	323		323	9
PRJ1153Y	renovatie pg's freq. reg. 2024	12-24	12-24		200		200	200		200	
PRJ1167A	Vispassage gemaal Lovenpolder	10-24	12-24		1.255	-429	826	1.211	-405	806	261
PRJ1168C	Kruispolder-voorbereiding	12-23	12-25		2.965	-287	2.678	3.039	-274	2.766	2.967
PRJ1168D	Kruispolder visp stuw Dreefken	10-24	12-24		755	-219	536	757	-219	538	104
PRJ1168E	Kruispolder-uitvoer	12-25	12-25		3.965	-1.148	2.817	3.954	-1.124	2.830	4
PRJ1428A	Uitvoering KRW oevers 2024	12-25	12-25		1.250		1.250	1.250		1.250	2
PRJ1431A	Baggeren Vinkenisse-en Bathsekreek17	12-19	12-19		1.900		1.900	1.142		1.142	1.142
PRJ1431C	Baggeren het Koegat '17	12-19	12-19		1.000		1.000	743		743	743
PRJ1453	Gemaal Waarde	10-24	06-24		1.225		1.225	1.207		1.207	17
PRJ1455	Gemaal Spanjaardweg winter Braakman	10-24	09-24		2.279	-504	1.775	2.208	-504	1.705	569
PRJ1456B	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2022	12-23	06-24		1.725		1.725	1.724		1.724	1.726
PRJ1456C	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2023	12-24	12-24		1.725		1.725	1.700		1.700	381
PRJ1456D	Uitv. duikers/stuwen GGOR/WB21 2024	12-25	12-25		1.725		1.725	1.725		1.725	
PRJ1458A	Uitv WB21/KRW/GGOR Oude Haven	12-23	10-23		350		350	272	-250	22	272
PRJ1459	Baggeren uitwat. kanaal Cadzand	12-22	05-23		9.900	-1.100	8.800	10.076	-1.213	8.863	10.076
PRJ1459A	Baggeren Stierskreek	12-21	11-21		5.295	-746	4.549	2.518	-746	1.772	2.523
PRJ1491A	Bag. Smedekbrugge Kreek	12-25	12-25		1.177	-25	1.152	899	-25	874	338
PRJ1491B	Baggeren grote wateren Bonte Kof	12-24	09-24		1.247		1.247	1.183		1.183	947
PRJ1491C	Bag. Boschkreek De Sluis	12-25	12-25		1.961		1.961	1.942		1.942	14
PRJ1492	Uitv. WB-21/KRW/GGOR 2022	12-24	12-24		1.005		1.005	1.043		1.043	406
PRJ1498B	Verv.best.techn.inst. Opmaal 24	06-24	06-23		50		50	50		50	2
PRJ1504	Uitvoer.stedelijke waterplannen 2021	12-23	03-25		302		302	267		267	108
PRJ1506	Uitvoering SWO Heikant 2023	12-24	12-24		151		151	110		110	12

Monitor mei 2024

PRJ1508A	Uitvoering SWO Vogelw Bresk.H.pl	12-24	12-24		563		563	554	554	141		
PRJ1508D	Uitvoering SWO Schoondijke	12-24	12-24		97		97	97	97			
PRJ1509A	Bijdrage SWO Vr.pl s-Gravenp Krabb	12-24	12-24		400		400	400	400			
PRJ1509B	Bijdrage SWO Schoondijke	12-24	12-24		70		70	84	84			
PRJ1532A	Vispassages voorbereidingskrediet	12-23			636		636	320	320	173		
totaal onderhanden investeringen					59.947	-8.582	51.365	54.269	-9.879	44.390	31.930	
(Intern) in voorbereiding												
PRJ1098A	Vispassage gemaal van Borssele		12-24					678	-300	378	2	
PRJ1153P	Renovatie poldergemaal Baarland		04-25	50				460		460	16	
PRJ1153Q	Renovatie poldergemaal Coudorpe		04-25	50				540		540	12	
PRJ1153R	Poldergemaal Quarlespolder		04-25	50				1.140		1.140	16	
PRJ1153T	Renovatie Poldergemaal Kadijk							731		731	1	
PRJ1153X	Renovatie pg Joh. Glerum							1.550		1.550	1	
PRJ1168F	Gemaal Walsoorden		06-29	45				5.756		5.756	32	
PRJ1391	BOB Zeeuws Vlaanderen							-		-	2	
PRJ1434	Baggeren grote wateren v.a. 2027										1	
PRJ1491	Bag. Sint Kruiskreek		12-26	250				5.430		5.430	334	
PRJ1493A	Baggeren Goese Vesten + oevers 2025			100				2.145	-763	1.383	6	
PRJ1508B	SWO Axel en Kortgene		12-25	25				184		184	5	
PRJ1509	Bijdrage stedelijke waterplan 2023ev							2.500		2.500		
PRJ1519A	Uitvoering gemaal Othene		09-26					9.826		9.826	6	
PRJ1532	Vispassage De Luyster		12-24					720	-235	485	1	
PRJ1560	Restauratie duikers Buthdijk (Axel)		05-25	60				544		544	80	
PRJ1170B	Klimaatrobuust watermanagement		02-26	129				2.820	-1.059	1.761	206	
PRJ1519B	Renovatie gemaal Othene		10-26					2.700		2.700		
totaal (intern) in voorbereiding					759			37.724	-2.356	35.368	722	
Totaal programma watersystemen					759	59.947	-8.582	51.365	91.993	-12.235	79.758	32.652

Toelichting investeringen programma Watersystemen

Algemeen

Binnen het programma Watersystemen zijn er per medio april 35 projecten onderhanden, waarvan 9 projecten mede gefinancierd worden middels subsidie. Daarnaast zijn er 18 projecten in voorbereiding, waarbij voor 9 projecten een algemeen voorbereidingskrediet is aangevraagd.

Van de 35 onderhanden investeringen lopen er 5 projecten met meer dan 6 maanden uit. Dit onder andere ten gevolge van een latere start van de projecten vanwege personele capaciteit en de natte weersomstandigheden eind 2023, wat van toepassing was op de projecten Gemaal de Luyster en de vervanging van de Krooshekreinigers. De voorbereiding voor project Kruispolder heeft een langere doorlooptijd vanwege een bezwaarprocedure en het project Uitvoer stedelijke waterplannen 2021 loopt uit vanwege vertraging in het verwerven van de benodigde gronden. Bij meerdere projecten is er sprake van een verwachte overschrijding van het beschikbaar gesteld krediet maar welke wel ruimschoots binnen de 10% blijft. Voor de bijdrage aan het SWO project Schoondijke (PRJ1508D) wordt aan de algemene vergadering goedkeuring gevraagd voor een aanvullend krediet. Betreft een overschrijding van € 14.000,-, waarmee het beschikbaar gesteld krediet met meer dan 10% overschreden wordt.

Ontwikkelingen

- Project Kruispolder is inmiddels aanbesteed en gegund. De werkzaamheden betreffende de KRW maatregelen worden in 2024 uitgevoerd. In 2025 zal er mogelijk nog grondverzet plaatsvinden.
- Het Interreg project Klimaatrobuust watermanagement (voorheen genaamd "Moervaart/Zuidleden en Zwarte Sluis") is een grensoverschrijdend project met de provincie Oost Vlaanderen, de Zwarte Sluispolder en Polder Moervaart Zuidlede. Dit project staat gepland voor uitvoer in de periode 2025-2026. Het doel van dit project is het klimaat robuust inrichten van het grensoverschrijdende watersysteem bij Othene en Langelede en de Poel en Vogelschorpolder. Daarnaast worden er beheers afspraken gemaakt. De doelstelling van dit project sluit aan bij de doelstellingen uit de Europese strategie voor aanpassing van klimaatverandering. Waarbij er onder meer wordt gestreefd om de gebiedsinrichting aan te passen aan de verwachte klimaatverandering, waardoor overstromingen en verdroging worden voorkomen en de kwetsbaarheid van het agrarisch achterland en de Natura 2000 gebieden wordt verminderd. De subsidie aanvraag is goedgekeurd en het project is in voorbereiding.
- Voor de bouw van gemaal Nol Zeven is een Interreg subsidie aangevraagd onder de projectnaam Wij-water. Deze is inmiddels goedgekeurd. Conform AV besluit wordt aan de bouw van dit gemaal prioriteit gegeven.
- Het project Baggeren uitwateringskanaal Cadzand kan nog niet worden afgerond vanwege een ontvangen aansprakelijkheidsstelling voor ondervonden schade door een derde partij. De procedure op dit dossier loopt nog.

Risico's

- Aandachtspunt blijft om voldoende voorbereidingstijd te reserveren voor grondverwerving. Dit speelt met name bij de SWO-projecten (Stedelijke Water Opgave) en de PWO-projecten (opgaven voor GGOR, WB21 en KRW om het

watersysteem op orde te brengen tegen wateroverlast en voor juiste peilen en een goede waterkwaliteit). Dit kan al snel 1 tot 2 jaar vergen en is tot het moment van daadwerkelijke eigendomsoverdracht moeilijk te plannen.

- Waar in de planningen voor projecten tevens rekening mee moet worden gehouden is dat netwerkbeheerder Stedin heeft aangegeven dat voor het verleggen van kabels en leidingen er sprake is van veel vraag en een langlopende planning. Nu moet op basis van hun informatie voor de planning rekening worden gehouden met een termijn van minimaal 1,5 jaar tussen het moment van aanvraag en het daadwerkelijk verleggen van de kabels en leidingen. Daarnaast lopen we risico dat bij nieuwe projecten er onvoldoende beschikbare netcapaciteit is (netcongestie). Dit kan mogelijk gevolgen hebben voor de prioritering in de geplande investeringsprojecten.
- Het aantrekken van personele capaciteit voor de voorbereiding en realisatie van projecten vraagt tijd. Er vindt wel doorlopend actief werving van nieuwe medewerkers plaats maar e.e.a. kan nog wel van invloed zijn op de realisatiegraad van projecten in de komende jaren.

Kansen

- In het kader van het Nationaal Strategisch Plan (opvolger POP regeling) is de verwachting dat er in het 2e halfjaar 2024 weer een openstelling komt om projecten in te dienen voor subsidie. Momenteel wordt de verkenning gedaan om, uitgaande van de voorwaarden van de subsidieregeling, te kijken of er kansen zijn om enkele projecten in te dienen.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- n.v.t.

Investerings (afwijkingen groter dan 10% en/of € 250.000,-)

- PRJ1509B Bijdrage SWO Schoondijke
Er wordt een aanvullend krediet aangevraagd van € 14.000,- (oorspronkelijk krediet € 70.000,- bruto/netto).
Vanuit SAZ+ werken gemeenten en waterschap aan het toekomstbestendig maken van de waterhuishouding in bebouwd gebied. In dat kader hebben Gemeente Sluis en Waterschap Scheldestromen de kern Schoondijke onderzocht op knelpunten en oplossingsrichtingen. In aanvulling daarop hebben gemeente en waterschap samen werkzaamheden uitgevoerd die het bebouwd gebied in en rond de kern klimaatbestendiger maken. Hoewel waterschap en gemeenten elk hun specifieke taken en werkzaamheden hebben in het bebouwd gebied, is bij deze maatregelen gekozen voor een gezamenlijke aanpak. Het argument daarvoor is dat de werkzaamheden nauw samenhangen. De werkzaamheden zijn in eerste instantie geraamd op € 70.000,-. Tijdens de uitvoering zijn er onvoorziene zaken naar voren gekomen. Gezien het feit dat het krediet hiermee met meer dan 10% overschrijdt, wordt een aanvullend krediet aangevraagd zodat we kunnen voldoen aan onze verplichtingen richting de gemeente.

Reserves

- Onttrekking bestemmingsreserve innovatie € 55.000,-
 - Voor de implementatie van de e-DNA bemonstering voor de muskusrattenbestrijding is een budget benodigd van € 22.000,-. Het betreft een innovatieve werkwijze om muskusratten op te sporen. E-DNA is een techniek waarmee de aanwezigheid van muskusratten aangetoond kan worden door monsters van het oppervlaktewater te nemen. Deze techniek is in het LIFE MICA project ontwikkeld en is met name geschikt om in een “nagenoeg” leeg gebied te controleren en speuren op de aanwezigheid van muskusratten. Hiermee kan er effectiever bestreden worden omdat er minder controle uren in lege gebieden gemaakt hoeven te worden.
 - Ten behoeve van de pilot ‘multiflexmeters oppervlaktewater’ en het verder implementeren van multiflexmeters is het noodzakelijk om te kunnen beschikken over de mogelijkheid om meetdata, afkomstig van sensoren in het veld, online te kunnen ontvangen en ontsluiten via ons eigen gegevensbeheersysteem FEWS. Voor de dataontsluiting van multiflexmeters heeft Provincie Zeeland SensorBucket ontwikkeld. Dit systeem maakt het eenvoudiger om online sensordata te ontvangen en te ontsluiten naar verschillende gegevensbeheersystemen. Voor het gebruik van deze nieuwe techniek is externe expertise nodig. De te verwachten externe kosten voor uitvoering van deze koppeling bedragen €33.000,-.

Aan de Algemene Vergadering wordt voorgesteld bovenstaande kosten te onttrekken vanuit de bestemmingsreserve innovatie conform de onlangs vastgestelde nota Weerstandsvermogen, risicomangement, reserves en voorzieningen.

Programma Wegen

Overzicht prestaties programma Wegen

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang mei 2024
Veilige wegen	De lengte van de wegbeplantingen langs onze wegen blijft minimaal gelijk aan 2023.	+ 24 meter
Veilige wegen	De inrichting van het hoofdwegennet komt overeen met de CROW richtlijnen en heeft een gemiddeld rapportcijfer van 6. (Op basis van de eerste onderzoeksuitkomsten zal een startcijfer worden bepaald).	

Toelichting prestaties programma Wegen

De lengte van de wegbeplantingen langs onze wegen blijft minimaal gelijk aan 2023

In het seizoen 2023-2024 is er op zo'n 30 locaties gerooid en geplant. Bij de meeste locaties is de lengte van het groen gelijk gebleven. Op enkele locaties is de lengte van de wegbeplanting toegenomen. Voorbeelden hiervan zijn de Molendijk (+440m), Heidestraat (+420m), Zwingelstraat (+300m). Bij de Roterijdkijk is er momenteel (-1136m) ruimte gemaakt voor de aanleg van een fietspad. Dit fietspad wordt dit jaar aangelegd. Na de aanleg worden nieuwe bomen op deze locatie en een compensatielocatie aangeplant. De verwachting is dat de lengte van de wegbeplanting toekomstig ook hier gelijk blijft. De totale lengte van de beplanting is per saldo 24 meter langer geworden. Bij de vervanging van beplanting hebben we aandacht voor duurzaamheid en landschappelijke inpassingen. Hierbij kiezen we voor meer variatie en inheemse soorten. Dit om ziektes en plagen tegen te gaan, soortenrijkdom te bevorderen en het landschap op die manier een kwaliteitsstimulans te geven.

De inrichting van het hoofdwegennet komt overeen met de CROW richtlijnen en heeft een gemiddeld rapportcijfer van 6

Onze wegen richten we in conform de CROW-richtlijnen. Mocht een weg nog niet de juiste inrichting hebben, dan wordt de inrichting aangepast zodra we er groot onderhoud of een reconstructie uitvoeren. Het rapportcijfer kan nog niet bepaald worden. Begin 2024 is de data om dit te bepalen opgeleverd. Deze data is aan ons GIS-systeem gekoppeld en komt in de eerste helft van 2024 beschikbaar. Welk gemiddeld rapportcijfer onze wegen krijgen wordt na deze monitor bekend.

Overige ontwikkelingen

Door omgevingsfactoren zoals de vestiging van bedrijven en recreatievoorzieningen, aanscherping van richtlijnen en het veranderende klimaat (warmte en droogte zorgen voor schade aan verhardingen en funderingen) blijft ons werkveld constant in beweging. Ons waterschap houdt gewijzigde omstandigheden als het gaat om de veiligheid en betaalbaarheid voor onze burgers in de gaten en past zich waar mogelijk aan. Ook nu zijn de kostenstijgingen niet onopgemerkt gebleven. Daar waar kan, streven we bij de instandhouding van ons gehele areaal naar een eerlijke verdeling van kosten met de andere belanghebbenden. Tegelijkertijd hebben de kostenstijgingen een overschrijding veroorzaakt. Met de huidige bezetting is het daarbij een flinke uitdaging om alle noodzakelijke werkzaamheden goed en op tijd uit te voeren. Daar waar het gaat over het participeren in plannen van derden, het pro-actief investeren in nieuwe ontwikkelingen en de inzet omtrent overkoepelende thema's zien we huidig geen mogelijkheden om aanvullende werkzaamheden uit te voeren.

Voortgang prestatie-indicatoren bestuursakkoord

Naast bovengenoemde prestatie-indicatoren waren in het bestuursakkoord ook onderstaande indicatoren opgenomen, hieronder een toelichting op de voortgang.

- Op basis van de wegategorisering starten we onderzoek naar de inrichtingsmogelijkheden van de waterschapswegen (2024-2026): De landelijke richtlijnen voor een veilige inrichting van wegen gaan we vertalen naar concrete inrichtingsafspraken voor onze waterschapswegen. Zodra er een besluit is genomen over de herziening van de categorisering brengen we in beeld welke wegen qua inrichting aanpassing nodig hebben, wat dat gaat kosten en hoe we deze werkzaamheden gaan prioriteren.
- Ontwikkelen van beleid o.b.v. het kostenveroorzakersprincipe wegen (2024): Vanuit het POR (periodiek overleg openbare ruimte) is een werkgroep actief om de samenwerking tussen Zeeuwse wegbeheerders te bevorderen. Eén van de acties voor 2024 is om nadere afspraken vast te leggen over het tijdig betrekken van belanghebbende partijen bij ontwikkelingen in de regio. In het kader van de Omgevingswet gebeurt dit inmiddels in de vorm van gebiedstafels, maar aanvullend zijn afspraken nodig om te borgen dat alle belanghebbende partijen daadwerkelijk in een vroeg stadium de gelegenheid krijgen om hun mening in te brengen. In het verlengde van deze betrokkenheid worden afspraken gemaakt over de verdeling van kosten als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen: het kostenveroorzakersprincipe.
- We stellen een prioritering vast voor de aanpak van knelpunten in het Kwaliteitsnetwerk landbouwverkeer (2025): Het kwaliteitsnetwerk landbouwverkeer is vastgesteld inclusief een knelpuntenlijst. Om daadwerkelijk aan de slag te gaan met de knelpunten zullen betrokken wegbeheerders een planning moeten maken. Vanwege het grote aantal knelpunten en de beperkte middelen is het van belang om goed te prioriteren.
- Vanaf 2024 gaan we actief aan de slag met het beheer en onderhoud op basis van de zorgplicht bomen (2024 - 2027): Eind 2023 hebben we een project m.b.t. de zorgplicht bomen afgerond. Er is een werkwijze vastgesteld waarmee we voldoen aan de zorgplicht. Deze werkwijze wordt in 2024 geïmplementeerd. De implementatie bestaat met name uit het aanpassen van de controlefrequenties van de bomen op basis van risico's, het introduceren van de module groen van Obsurv, het aanpassen van de inspectie-app en het instrueren van betrokken medewerkers. In 2025 zal een eerste evaluatie van de nieuwe werkwijze plaatsvinden en waar nodig zal de werkwijze worden geoptimaliseerd.

Exploitatiekosten programma Wegen

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	20.316	20.836	-520
Personeelskosten	4.888	4.888	0
Rente en afschrijving	2.799	2.830	-31
Totaal lasten;	28.003	28.554	-551
Baten;			
Externe opbrengsten	-19.349	-19.349	0
Totaal baten;	-19.349	-19.349	0
Inzet reserves;			
Toevoeging reserves	4.500	4.500	0
Onttrekking reserves	-6.618	-6.618	0
Totaal reserves;	-2.118	-2.118	0
Netto kosten programma wegen	6.536	7.087	-551

Toelichting programma Wegen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten (€ 520.000,- hoger)

Het overgrote deel van de externe kosten wordt besteed aan het onderhoud (en de verbetering) van onze wegen. Denk hierbij met name aan de verhardingen, de bermverstevingen en de langs de weg aanwezige beplanting. Als gevolg van de klimaatverandering en het toegenomen gebruik van onze wegen (verhoogde intensiteit en steeds breder en zwaarder materieel) van onze wegen hebben we de kosten voor schades en het herstel van de droogteschade aan wegen en fietspaden afgelopen jaren structureel zien stijgen. Zoals in de begroting aangekondigd blijken de uitvoerings- en materiaalkosten dusdanig te zijn gestegen waardoor het structurele financieringsniveau toekomstig mogelijk onvoldoende mogelijkheden biedt om dit op te vangen. Dit is ook terug te zien in het feit dat de aanbesteding van de dek en slijtlagen nu twee aansluitende jaren hoger uitvalt dan begroot.

Hieronder een toelichting op de grootste verschillen

- Onderhoud verhardingen en bermverhardingen (€ 467.000,- hoger): In april 2024 is het deklagenbestek 2024 aanbesteed. De raming was gebaseerd op het deklagenbestek 2023 met een ophoogpercentage van 3%. De inschrijfprijzen waren echter aanzienlijk hoger dan de raming waardoor het budget met € 467.000,- overschreden wordt. Omdat een nieuwe aanbesteding uitzetten met dezelfde werkzaamheden niet is toegestaan en de gunning voor 8 mei moest plaatsvinden is aan het DB gevraagd of zij gezien de spoed konden instemmen met de gunning en de AV vervolgens informeren over de overschrijding. Via deze bestuursmonitor wordt gevraagd om de extra kosten te onttrekken uit de reserve watersysteembeheer en deze onttrekking mee te nemen in de eerstvolgende begrotingswijziging.
- Verkeerstellingen (€ 40.000,- hoger): Voor de data van verkeerstellingen van het Nationaal Dataportaal Wegverkeer betalen wij jaarlijks een bijdrage aan Rijkswaterstaat. In de begroting 2024 was rekening gehouden met een bedrag van € 167.000,-. De verwachting is dat deze kosten voor 2024 ongeveer € 40.000,- hoger zullen worden.

Externe opbrengsten (geen wijzigingen)

De externe opbrengsten voor het programma wegen bestaan grotendeels uit de bijdrage van het Gemeentefonds in het kader van de Wet Herverdeling Wegen. In de Septembercirculaire van het gemeentefonds wordt jaarlijks het definitieve groeipercentage bekendgemaakt waarmee de bijdrage wordt geïndexeerd. In de volgende bestuursmonitor verwachten we meer inzicht te hebben in eventuele afwijkingen bij de externe opbrengsten.

Toelichting exploitatiekosten programma Wegen risico's en ontwikkelingen

In 2023 is het niet gelukt om de kwaliteit van onze wegverhardingen op het afgesproken niveau te houden. Alle parameters die n.a.v. de inspectieresultaten worden bepaald op basis van CROW-normen zijn onder het bestuurlijk afgesproken niveau gezakt.

Hier zijn meerdere oorzaken voor aan te wijzen:

- Klimaatverandering heeft tot gevolg dat er meer lange droge periodes voorkomen waardoor zettingen optreden in zettingsgevoelige gebieden. Dezelfde klimaatverandering zorgt ook voor periodes met extreem hoge temperaturen waardoor asfaltverhardingen smelten en scheuren en waardoor betonwegen uitzetten en daardoor breken.
- De belasting door het verkeer neemt toe. Niet alleen het aantal voertuigen (intensiteit van onze wegen) neemt toe maar ook de afmetingen en gewichten van de voertuigen. Zowel verhardingen als wegbermen worden hierdoor zwaarder belast waardoor de schade toeneemt.
- De afgelopen jaren hebben extreme prijsstijgingen laten zien, met name op het gebied van bitumen en asfalt, maar ook bij andere onderdelen. Deze prijsstijgingen worden voor een deel ondervangen door indexering van de begroting, maar de indexering blijft achter bij de kostenstijgingen waardoor we per saldo minder kunnen doen met ons geld.

Op basis van bovenstaande moet worden geconcludeerd dat er structureel meer middelen beschikbaar gesteld moeten worden om het onderhoudsniveau van de waterschapswegen op peil te houden. Het extra geld dat in het kader van de impuls verkeersveiligheid beschikbaar is gesteld is een mooie aanvulling voor de komende jaren, maar geen structurele oplossing. Overigens is de verwachting dat de structurele oplossing gezocht moet worden in een (forse) toename van het investeringsvolume en niet in uitbreiding van het exploitatiebudget.

Binnen de afdeling Wegen is in 2023 gestart met een project (Beheer Openbare Ruimte, data kunstwerken op orde) om meer grip te krijgen op onze bruggen. Er moet een inhaalslag worden gemaakt omtrent de onderhoudswerkzaamheden aan de kunstwerken. Momenteel worden de 98 bruggen onder de waterschapswegen in kaart gebracht en er wordt een werkwijze ontwikkeld om ervoor te zorgen dat alle noodzakelijke informatie over de samenstelling en onderhoudstoestand van iedere brug goed wordt vastgelegd en tijdig geactualiseerd. Op deze manier hebben we inzicht in ons areaal en kunnen we onderhoudsmaatregelen op lange termijn inplannen en hierop anticiperen in de begroting. Voor het uitvoeren van inspecties en nadere onderzoeken in 2024 en 2025 zal het exploitatiebudget voor klein onderhoud worden ingezet. De verwachting is dat er met ingang van 2026 meer geld nodig zal zijn om de bruggen in de gewenste staat van onderhoud te brengen, maar dat zal moeten blijken uit de uitkomsten van de inspecties en nadere onderzoeken.

Toelichting personeelkosten programma Wegen

Personeelkosten (geen wijzigingen)

- De prognose op personeelslasten is vooralsnog niet bijgesteld. Wel zijn er verschuivingen zichtbaar door inhuur ten behoeve van openstaande vacatures en vervanging in verband met ziekte en ouderverlof.

Toelichting personeelslasten programma Wegen risico's en ontwikkelingen

-

Toelichting rente en afschrijving programma Wegen

Rente en afschrijvingen (€ 31.000,- hoger)

- De kapitaallasten worden naar verwachting € 31.000,- hoger door een iets hoger rentepercentage.

Investerings Programma Wegen

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto	
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto		
3 programma wegen											
Onderhanden investeringen											
PRJ1299	Fietspad Roterij-Zuiddijk(Dreischor)		12-24		3.473	-2.291	1.182	3.452	-2.291	1.161	1.242
PRJ1497D	Gebiedsgerichte aanpak Borsele-Oost	12-22	09-23		459	-195	264	371	-195	176	370
PRJ1497K	Fietspad Zanddijk/GGA	12-25	12-25		650		650	650		650	400
PRJ1497L	Bijdrage passeerstroken Schoondijke	12-24	12-24		54		54	54		54	
PRJ1514D	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2023	10-23	03-24		100		100	91		91	96
PRJ1554	Reconstructies Wegen 2023		10-24		2.345		2.345	2.555		2.555	707
PRJ1555	Reconstructies Wegen 2024	12-25	03-25		2.793		2.793	2.572		2.572	115
totaal onderhanden investeringen					9.874	-2.486	7.388	9.744	-2.486	7.259	2.930
(Intern) in voorbereiding											
PRJ1462A	Reconstructie Vrijstraat Sas v. Gent			20				846	-534	312	7
PRJ1497E	Verbr.fietspaden Klaasses- en Werend		03-26	145				2.817	-389	2.428	368
PRJ1497F	Verbreding fietspad Doeleweg		09-26	110				1.169	-137	1.032	30
PRJ1497H	Verbreding fietspad Provincialeweg		07-26	120				456	-82	374	15
PRJ1514E	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 2024		11-24					600		600	
PRJ1573	Reconstructies wegen 2025							2.742		2.742	2
PRJ1514B	Gr.onderhoud kunstwerken wegen 25-26		12-25	60				600		600	71
PRJ1514C	Aanpak fietsbruggen Walcheren 25-26		12-26	20				600		600	2
totaal intern in voorbereiding					475			9.829	-1.142	8.687	496
Totaal programma wegen					475			19.574	-3.628	15.946	3.426

Toelichting investeringen programma Wegen

Algemeen

Hieronder een toelichting op de projecten met wijzigingen in de planning en/of een overschrijding van het verstrekte krediet .

PRJ1497D Gebiedsgerichte aanpak Borsele-Oost

De eerste fase van het project was reeds in 2022 afgerond. De tweede fase (groot onderhoud aan de weg) heeft een kleine vertraging opgelopen en is uitgevoerd in het najaar van 2023. De financiële afronding van het project volgt na afloop van de onderhoudstermijn in maart 2024. De verwachting is dat het project binnen het beschikbaar gestelde krediet wordt uitgevoerd.

PRJ1514D Groot onderhoud kunstwerken 2023

De werkzaamheden zijn grotendeels in 2023 afgerond. Vanwege de slechte weersomstandigheden kon de slijtlaag op het brugdek niet meer in 2023 aangebracht worden. Dat heeft in maart 2024 plaatsgevonden. Het project is daarmee technisch afgerond. De financiële afronding volgt, conform oorspronkelijke planning, in mei van dit jaar.

PRJ1554 Reconstructies 2023

Van de weglocaties die van dit project onderdeel zijn, zouden volgens planning in 2023 de Oudelandsepolderdijk en Reeweg worden uitgevoerd. Hiervan is de Oudelandsepolderdijk voltooid. De oplevering van de Reeweg wordt doorgeschoven naar voorjaar 2024. Dit omdat het werk vanwege slechte weersomstandigheden niet kon worden afgemaakt volgens de bestekseisen.

De uitvoering van locatie Annavosdijk wordt hoogst waarschijnlijk verschoven naar het voorjaar van 2025. De belangrijkste oorzaak van deze vertraging is het verleggen van kabels en leidingen door DNWG wat naar verwachting pas voor de bouwvakantie 2024 kan worden gerealiseerd. Uitvoering van de werkzaamheden in het najaar is niet gewenst vanwege de weersomstandigheden waardoor de verwachting is dat de werkzaamheden verschoven worden naar het voorjaar 2025.

De prognose is dat het beschikbare krediet voor de reconstructies als gevolg van hogere inschrijfprijzen bij de aanbesteding van de Oudelandsepolderdijk en Reeweg met ongeveer € 210.000,- zal worden overschreden. Omdat deze overschrijding binnen de 10% of maximaal € 250.000,- van het netto krediet blijft wordt geen aanvullend krediet gevraagd.

Ontwikkelingen

Vanwege het tijdig kunnen opstarten van grondverwerving, subsidietrajecten en verleggen van kabels en leidingen is het belangrijk dat tijdig met de voorbereidingen van de projecten wordt gestart. We hebben hier afgelopen 2 jaar een paar mooie stappen gezet door op basis van de meerjaren programmering eerder startdocumenten op te stellen en over te dragen van de afdeling Wegen naar de afdeling Projecten.. Dit betekent wel dat we eerder zicht moeten hebben/krijgen op de scope en verder vooruit moeten denken. Enkele projecten hebben al laten zien dat dit mogelijk is en voordelen oplevert. Hier moeten we komende jaren alert op blijven.

Risico's

Kabel en leidingbeheerders geven aan langere doorlooptijden te moeten hanteren voor het verleggen van kabels en leidingen. Tot nu toe werden doorlooptijden van 1,5 tot 2 jaar gehanteerd, maar ze geven nu aan dat we op termijn rekening moeten gaan houden met doorlooptijden van 2,5 tot 3 jaar. Er is nu sprake van 1,5 tot 2 jaar doorlooptijd en dit vormt een risico als het gaat om de doorlooptijd van onze eigen projecten (die nu ca. 2 jaar bedraagt). Dit versterkt de noodzaak om tijdig (of nog eerder) de startdocumenten

aan te leveren (3 jaar van te voren) waardoor eerder gestart kan worden met de voorbereiding van nieuwe projecten. Ook de doorlooptijd bij grondverwerving is en blijft een risico binnen de projectplanningen.

Kansen

Geen bijzonderheden te melden.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- Voorstel om uit de algemene reserve een bedrag van € 467.000,- te onttrekken voor dekking van het tekort op onderhoud aan verhardingen via de eerstvolgende begrotingswijziging 2024.

Investeringsen

- Geen afwijkingen in de kredieten groter dan 10% en/of € 250.000,-.

Programma Afvalwaterketen

Overzicht prestaties programma Afvalwaterketen

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang mei 2024
Schoon Water	De installaties voor het zuiveren van afvalwater functioneren naar behoren. We zorgen ervoor dat de totale zuiveringsprestatie (het rendement waarmee nutriënten en stoffen worden verwijderd op de zuivering) minimaal 80% is.	73,8%
Schoon Water	We voldoen aan de nalevingsverplichting zoals opgenomen in de lozingsvergunningen voor het lozen van gezuiverd afvalwater. We streven een nalevingsverplichting van 98% na.	91,9%
Schoon Water	We hebben een goed functionerend transportsysteem voor het transporteren van afvalwater vanaf het overnamepunt tot aan de zuiveringen. Nooduitlaten door het technisch falen van het systeem mogen niet voorkomen.	0

Toelichting prestaties programma Afvalwaterketen

Algemeen:

De haalbaarheid van de prestaties van afvalwaterketen staat onder druk vanwege problemen met betrekking tot personele capaciteit. Hiervoor is nu een Koersplan en daaraan gekoppeld formatieplan opgesteld om de afdeling toekomstbestendig te maken: hierin wordt aangegeven waaraan gewerkt moet worden en welke functies ingevuld moeten worden om te voldoen aan de prestatie-eisen en de risico's te verlagen.

De rollen en verantwoordelijkheden vanuit de afdelingen AWK en projecten bij investeringsprojecten worden verder uitgewerkt. Vertraging in het realiseren van projecten is niet wenselijk vanwege de impact die dit heeft op de beheers- en onderhoudswerkzaamheden, en dus op de staat van de assets.

Om de ambities en prestaties van onze zuiveringstaken zoveel als mogelijk te kunnen realiseren vindt inhuur plaats (vanwege o.a. verlof en ziekte). De procesoperators worden hierdoor ontlast. Op die manier worden in ieder geval de wettelijke zuiveringstaken uitgevoerd. De samenwerking op het gebied van gemalenbeheer met de gemeente Middelburg vraagt nog steeds extra aandacht vanwege de invulling van de noodzakelijke capaciteit. De evaluatie van deze samenwerking wordt voor de zomer verwacht. Met name uit het afgelopen jaar blijkt dat binnen afvalwaterketen in de toekomst rekening gehouden moet worden met: schaarste van grondstoffen, levertijden van materialen, inflatie, stijging van loonkosten en prijzen (bijvoorbeeld chemicaliën) en capaciteitsproblemen.

Toelichting afwijking op prestatie-indicatoren:

- De in deze monitor gerapporteerde zuiveringsprestatie is 73,8% en is daarmee lager dan de jaardoelstelling als gevolg van de lage temperaturen in het voorjaar. De prognose gebaseerd op een meerjarig gemiddelde ligt wel boven de 80%. En daarmee verwachten we dat de jaardoelstelling van 80% wordt gerealiseerd.
- Op de rwzi Retranchement is het voortschrijdend gemiddelde van het fosfaatgehalte 4 keer boven de norm van 2 mg/ uitgekomen. Dit is een gevolg van de opstart van de rwzi Retranchement in 2023. Op de rwzi Terneuzen is deze norm 8 keer overschreden en voor het voortschrijdend gemiddelde voor totaalstikstof is deze 10 keer boven het voortschrijdende gemiddelde van totaalstikstofgehalte van 10 mg/l. gekomen. Dit resulteert in een nalevingspercentrage van 91,9%.
- Tot nu toe zijn er geen nooduitlaten inwerking getreden.

Exploitatiekosten programma Afvalwaterketen

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	15.041	15.064	-23
Personeelskosten	6.988	6.988	0
Rente en afschrijving	11.788	11.323	465
Totaal lasten;	33.817	33.375	442
Baten;			
Personeelskosten	-1.106	-1.110	4
Totaal baten;	-1.106	-1.110	4
Inzet reserves:			
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-771	-771	0
Totaal reserves;	-771	-771	0
Netto kosten programma Afvalwaterketen	31.940	31.494	446

Toelichting programma Afvalwaterketen externe kosten & opbrengsten

Externe kosten: € 23.000,- hoger dan begroot

De monitor mei laat een bijstelling naar boven zien van € 23.000,- ten opzichte van de gewijzigde begroting. Het uitgesteld werk december 2023 ad € 75.000,- is hierin verwerkt. Hieronder worden de afwijkingen nader toegelicht.

Beheerskosten: € 347.000,- lager;

- €-277.000,- lagere elektriciteitskosten; in de begroting is uitgegaan van een hogere stijging netwerkkosten en energiebelasting in 2024.
- €- 68.000,- lagere kosten chemicaliën; hoeveelheden 2024 zijn soms te hoog begroot.
- €- 77.000,- lagere belastingen op basis voorlopige heffing 2024. De voorlopige heffing 2024 is lager door betere zuivering. De begroting is op basis van eerdere jaren.
- € 75.000,- hogere onderhouds-/schoonmaakkosten op basis van realiteit 2023.

Onderhoudskosten: € 120.000,- hoger;

- €45.000,- hoger dan begrote kosten IBA inrichtingen: de prognose is aangepast op basis van de werkelijke kosten 2023.
- € 37.000,- diverse prognoses (mechanisch onderhoud zuiveringen) aangepast op basis van de verhouding van de uitgaven tot nu toe en de eindafrekening van 2023.
- € 20.000,- Keuring hijs/takel materiaal.
- € 18.000,- vervanging 2 bedrijfswaterpompen.

Beleid & Ondersteuning € 115.000,- hoger dan begroot uitgesplitst in;

- € 66.000,- opgenomen voor nieuwe plannen, die nog niet waren voorzien in begroting 2024: herijking hydraulische capaciteit, onderzoek afvalwateraanbod Sluis, data op orde - stedelijk gebied. Daarnaast komen dit jaar verder gewerkt aan de beleidsnota Strategische Assetmanagement Plan (SAMP) en het PFAS onderzoek. Dit zijn uitgesteld werken uit november 23 en reeds in begroting 2024 en prognoses verwerkt.
- € 35.000,- benodigd voor externe begeleiding bouw rg Waterzande.
- € 5.000,- benodigd voor uitvoering niveaumetingen in vrijvervalstelsel Hulst voor SD rg Hulst .
- € 5.000,- hogere bijdrage aan SAZ+ over 2024; zie vastgesteld MJP SAZ+ 2024-2027.

Hogere kosten afzet slib/restproducten ad € 103.000,-. De tarieven SNB en Brabantse Delta zijn in 2024 hoger dan begroot.

Onvoorziene kosten in 2024 voor Subsidies afhaakproblematiek ad € 32.000,- omdat het geraamde bedrag 2023 te laat is ingeschat.

Toelichting exploitatiekosten programma Afvalwaterketen risico's en ontwikkelingen

-

Toelichting personeelslasten programma Afvalwaterketen

De prognose op personeelslasten is in deze monitor vooralsnog niet bijgesteld. In de septembermonitor zal er meer zicht zijn op de extra inhuur in relatie tot het totale personeelsbudget, dit is mede afhankelijk van de invulling van vacatures in 2024. Voor Afvalwaterketen vindt er momenteel extra inhuur plaats om de investeringsprojecten te realiseren en voor te bereiden (het betreft hier inhuur voor de afdeling Afvalwater die ook een bijdrage levert aan projecten van o.a. watersysteembeheer) Ingeschat wordt dat de inhuur in 2024 € 1 miljoen bedraagt. Hiertegenover staan nog in te vullen vacatures.

Toelichting personeelslasten programma Afvalwaterketen risico's en ontwikkelingen

Er is een Formatieplan opgesteld.

Op basis van een brede analyse van de huidige situatie en ontwikkelingen is in beeld gebracht wat de formatiebehoefte van de afdeling AWK is. Deze komt voort uit: de noodzaak de basis op orde te brengen, de aanpassing van de wijze van samenwerking met andere afdelingen en het toekomstbestendig maken van de afdeling. In het formatieplan wordt beschreven welke functies vervuld moeten worden om te voldoen aan de prestatie-eisen en de risico's te verlagen. Afvalwaterketen wil voorbereid zijn op toekomstige ontwikkelingen zoals nieuwe wet- en regelgeving in afstemming met het bestuur op te pakken en uit te voeren.

Er is een Koersplan opgesteld.

Ontwikkelingen in de omgeving van het Waterschap nopen de afdeling Afvalwaterketen de koers te verleggen. Dit Koersplan geeft de weg van de afdeling naar de toekomst weer. Om hiervoor ruimte te maken moet de afdeling eerst de basis op orde brengen, en daarmee risico's naar een aanvaardbaar niveau. Om beter inzicht te krijgen in welk onderhoud nodig is voor de gewenste prestaties en risiconiveau, moeten meer en betere data beschikbaar komen. Met die data kan een adequaat onderhoudsniveau gekozen worden en daardoor omstaat ruimte voor acties om echt toekomstbestendig te worden. Het Koersplan bestaat uit twee onderdelen: een overzicht van de relevante toekomstige ontwikkelingen en een actieplan waarmee de afdeling de basis op orde brengt én zich voorbereidt op toekomstige ontwikkelingen. Bij de toekomstige ontwikkelingen gaat het om:

- Nationale en Europese Wetgeving waar de afvalwaterketen aan moet voldoen,
- Niet wettelijke doelstellingen, bijv. op het gebied van duurzaamheid,
- Externe ontwikkelingen (bijv. klimaatverandering, demografische of economische ontwikkelingen).

Toelichting rente en afschrijving programma Afvalwaterketen

De kapitaallasten zijn € 465.000,- lager dan begroot. Dit wordt verklaard door lagere kapitaallasten op rwzi Retranchement dan voorzien bij de begroting. Dit is een verschil van 327.000,- doordat de afschrijvingstermijn eerst te laag was ingeschat. Daarnaast zijn er twee projecten nog niet gereed terwijl dat bij de begroting wel was voorzien. Het verschil is € 120.000,- en betreft de projecten "Afdekken slibbuffers W'schouwen Verseput" en "Brandmeldinstallatie rwzi Terneuzen+ Walcheren en Willem Annapolder ". Daarnaast zijn er nog andere kleine verschillen.

Investerings Programma Afvalwaterketen

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto	
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto		
4 programma afvalwaterketen											
Onderhanden investeringen											
PRJ1187B	Relinen vrijverval hulst/Westd/Koew.	12-27	12-27		3.400		3.400	3.400		3.400	8
PRJ1187D	Relinen afvalwaterleidingen perc 2SD	12-27	12-27		5.950		5.950	5.950		5.950	23
PRJ1223O	Ombouw rioolgemaal Borssele	12-23	06-23		790		790	648		648	614
PRJ1223P	Ombouw rioolgemaal Wilhelminadorp	12-23	03-23		530		530	470		470	467
PRJ1223T	Renovatie rg Goes	01-25	01-25		3.550		3.550	3.550		3.550	426
PRJ1233K	Rwzi Verseput, renovatie E/W	11-23	04-25		8.100		8.100	8.243		8.243	5.945
PRJ1233L	Brandmeldinstal. rwzi TER+WAL+WAP	12-23	08-24		900		900	744		744	247
PRJ1233P	Groot onderhoud gashouder rwzi Wal	08-24	08-24		300		300	300		300	3
PRJ1234A	Rwzi WA-polder, verv.E-instal + fakk	06-24	08-25		2.500		2.500	2.468		2.468	29
PRJ1245	Rwzi Retranchement, uitbreiding hydr	05-23	05-23		13.376		13.376	12.904	-58	12.846	12.916
PRJ1521A	Relinen afvalwaterleidingen perc 1SD	11-23	12-23		2.003		2.003	1.815		1.815	1.709
PRJ1521B	Relinen afvalwaterleidingen perc 2ZV	11-23	12-23		7.378	-2.400	4.978	6.070	-2.449	3.621	5.508
PRJ1521C	Relinen afvalwaterleidingen perc 2Te	12-27	12-27		1.048	-679	369	1.048	-679	369	1
PRJ1522	Aanleg zonnepanelen zuiveringen	12-21	10-22		5.263		5.263	4.743		4.743	4.743
PRJ1541	Verduurzamen bijgebouw rwzi WAL/WAP	12-24	12-24		350		350	350		350	20
PRJ1543D	Relinen vrijverval overdracht Tern.	12-27	12-27		700		700	650		650	16
PRJ1562B	Renovatie rg Kwadendamme	06-25	12-24		720		720	720		720	170
PRJ1562C	Renovatie rg Kruiningen, Groeneweg	06-24	12-24		810		810	888		888	150
PRJ1562E	Renovatie rg Philippine	12-25	12-24		965		965	965		965	60
PRJ1572	Afdekken slibbuffers W'schouwen Vers	06-23	06-24		500		500	508		508	496
PRJ1580	Verleggen persleiding Hansweert	12-24	12-24		300		300				
PRJ1581	Verleggen persleiding Terneuzen	12-24	12-24		800		800	800		800	
PRJ1244	Renovatie RWZI Hulst voorber	05-24	04-25		850		850	850		850	142
PRJ1562T	Coaten kelder rg Koewacht, Emmabaan	12-24	12-24		100		100	99		99	4
totaal onderhanden investeringen					61.183	-3.079	58.104	58.183	-3.186	54.997	33.698
(Intern) in voorbereiding											
PRJ1187A	Aanp. vrijvervalstelsel Westerschouw		12-27	60				123		123	129
PRJ1187C	Vervang. appendages transportstelsel							500		500	
PRJ1243A	Rwzi Kloosterzande, uitbreiding		12-25					9.000		9.000	2
PRJ1543A	Renovatie rg Magrette		12-25	20				500		500	36

Monitor mei 2024

PRJ1543B	Renovatie rg Zuiddorpe Hoofdweg Zuid		12-25	25			300	300	25		
PRJ1543C	Renovatie rg Axel, Justaasweg		12-25	20			320	320	22		
PRJ1562	Aanpassing/vervanging rg's						32.238	32.238	46		
PRJ1562A	Renovatie rg Stavenisse		06-26	50			703	703	5		
PRJ1562D	Renov. rg Bruinisse, Molenweg/Wilma		07-25	50			1.250	1.250	56		
PRJ1562F	Renovatie rg Paal		01-30				350	350	1		
PRJ1562G	Renovatie rg Koewacht, Klapstraat		06-25	65			830	830	58		
PRJ1562I	Renovatie rg Waarde		06-25	30			870	870	17		
PRJ1562J	Renovatie rg Sirjansland		08-26	24			875	875	4		
PRJ1562K	Renovatie rg Ellewoutsdijk		06-25	35			678	678	27		
PRJ1562L	Renovatie rg Scherpenisse						580	580			
PRJ1562M	Renovatie rg Wissenkerke						540	540			
PRJ1562N	Renovatie rg Nieuwerkerk			24			720	720	1		
PRJ1562O	Renovatie rg Ouwerkerk			24			700	700			
PRJ1562P	Renovatie rg Clinge			24			700	700	1		
PRJ1562Q	Renovatie rg Hulst			48			700	700	3		
PRJ1562V	Ren. rg Stationsbuurt zrg74			24			710	710			
				523			53.187	53.187	434		
Totaal programma afvalwaterketen				523	61.183	-3.079	58.104	111.370	-3.186	108.184	34.132

Toelichting investeringen programma Afvalwaterketen

Algemeen:

Binnen het programma Afvalwaterketen zijn in deze 1e bestuursmonitor 24 projecten opgenomen die onderhanden zijn en waarvoor een AV-krediet is verstrekt. 22 projecten bevinden zich in de voorbereidingsfase.

Ontwikkelingen/kansen:

- Voor de voortgang op de investeringsprojecten is beschikbaarheid van voldoende personele capaciteit een cruciale factor. In januari bleek dat hierop bijsturing nodig was, ook gegeven het feit dat er de nodige inzet van capaciteit voor het beheer en onderhoud van de assets nodig is. Besloten is extra financiële middelen vrij te maken waardoor er meer onderhoud kan worden uitbesteedt aan o.a. marktpartijen. De capaciteit die hiermee beschikbaar komt kan worden ingezet ten behoeve van de projectrealisatie. Binnen projecten zijn vacatures uitgezet voor werkvoorbereiders en directievoerders voor de projecten met een grote component op het gebied van mechanisch-elektrisch.
- De afdeling AWK en de afdeling Projecten hebben initiatief genomen om de capaciteitsvraag en capaciteitsinvulling voor de projecten die opgenomen zijn in de Meerjarenraming beter in beeld te krijgen en af te stemmen.

De belangrijkste afwijkingen in tijd worden hieronder toegelicht:

- PRJ1233K RWZI Verseput: De geplande technische afronding verschuift van 2023-11 naar 2024-06
De aanbestedingen zijn succesvol verlopen en opdrachten zijn verleend. Op basis hiervan is de verwachting dat de geplande technische afronding 7 maanden opschuift door vooral langere levertijden van materialen;
- PRJ1233L Brandmeldinstallaties RWZI TER+WAL+WAP: De geplande technische afronding verschuift van 2013-12 naar 2024-08
Door latere leveringen van materiaal is de realisatie later gestart dan gepland. De graafwerkzaamheden hebben door weerinvloeden meer tijd gekost.
- PRJ1234A RWZI WA-polder, vervanging Elektrische installatie + fakkel: De geplande technische afronding verschuift van 2024-6 naar 2025-08. Door gebrek aan personele invulling van de taken/rollen is het project steeds verder doorgeschoven. Nu voorziene start in tweede kwartaal 2024.
- PRJ1581 Verleggen persleiding Terneuzen: De geplande technische afronding verschuift van 2024-06 naar 2026-08
Door de stadsontwikkeling Terneuzen in de wijk Othene wordt de persleiding verlegd. De planning is vertraagd en verschuift naar 2026.

Risico's:

- Voor de projecten PRJ1543A/B wordt vertraging voorzien omdat het DB-besluit tot overdracht naar de gemeente Terneuzen nog niet rond is. Pas als dit besluit rond is kan aanbesteding worden opgestart. Bij besluit tot niet- overdragen moet het ontwerp geheel herzien worden.

- De levensduur van assets worden met enige regelmaat bereikt. Om de kosten te drukken worden aan het einde van de levensduur niet alle onderdelen voortijdig vervangen, maar enkel indien deze kapot gaan. Dit betreft het correctieve onderhoud. Dit kan alleen plaatsvinden door de cruciale onderdelen met een lange levertijd op voorraad te hebben of indien mogelijk direct geleverd te krijgen van de leverancier. De laatste jaren neemt de zekerheid van deze directe leveringen af en daarmee de kans op langdurige stilstand toe.
- De plaatsing van de fakkels op de RWZI Willem Annapolder loopt vertraging op. Bij uitval van de gasmotor, centrale verwarming of verminderde biogas afname van deze installaties kan er een biogasspui plaatsvinden. Mocht dit plaatsvinden dan wordt niet voldaan aan de Omgevingsvergunning.
- Om een adequate risico-inschatting tot falen van onderdelen te maken is het nodig om de vacature voor assetmanagement met kennis van het falen van mechanisch/elektrische onderdelen in te vullen. Voor de lange termijn assetplanning van de RWZI's speelt dit vanwege de grote opgave een cruciale rol. Om te zorgen dat een assetmanager een op feiten gebaseerde inschatting van de risico's kan uitvoeren is hiervoor nodig dat de data in het Onderhoudsmanagementsysteem op orde zijn. In 2024 wordt dit door meerdere medewerkers opgepakt.

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- -

Investeringsen

- Geen afwijkingen in de kredieten groter dan 10% en/of € 250.000,-.

Programma Bestuur en Organisatie

Overzicht prestaties programma Bestuur en Organisatie

Primaire taak	Prestatie-indicator bestuursperiode 2024-2027	voortgang mei 2024
Bedrijfsvoering	Van de aangevraagde vergunningen wordt tenminste 95% binnen vastgestelde termijn behandeld.	98%
Bedrijfsvoering	Het waterschap voldoet in 2027 voor 90% aan de Baseline informatiebeveiliging overheid.	op schema
Bedrijfsvoering	De streefwaarde van het weerstandsvermogen is niveau B (1,4 - 2,0).	bepaling eind jr

Toelichting prestaties programma Bestuur en Organisatie

Weerstandsvermogen

In april heeft de Algemene Vergadering nieuw reservebeleid vastgesteld. Daarbij is -in lijn met het bestuursakkoord- een weerstandsvermogen van niveau B als uitgangspunt gehanteerd. Aan het einde van het jaar kan pas het weerstandsvermogen voor dit jaar bepaald worden. De verwachting is dat dit eind 2024 boven 2,0 (dus op niveau A) zal uitkomen.

Informatiebeveiliging

In het eerste kwartaal van 2024 zijn diverse verbeteringen uitgevoerd ten behoeve van de informatiebeveiliging. Er is gestart met de vervanging van telefoons, waarmee meteen diverse nieuwe beveiligingsmaatregelen zijn toegepast. Ook een aangepaste beveiliging van de mail is uitgerold. Er zijn zogenaamde PEN-testen uitgevoerd om onafhankelijk mogelijke kwetsbaarheden in ons netwerk te inventariseren. Het proces voor het melden, registreren en achteraf analyseren van beveiligingsmeldingen en -incidenten is verbeterd met behulp van de interne servicedesk.

Voortgang op andere prioriteiten benoemd in de begroting 2024

Rechtmatigheidsverantwoording

Ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording (die vanaf het verslagjaar 2025 door het dagelijks bestuur moet worden afgegeven en waarvoor de organisatie dus eind 2024 gesteld moet staan) wordt een visie op control voorbereid. De werving van benodigde functionarissen is inmiddels gestart. Ook wordt gewerkt aan de actualisatie van diverse financiële verordeningen en beleidsstukken (waaronder het reservebeleid dat is vastgesteld in de AV van april 2024). In het najaar van 2024 zal de commissie BEZ uitgebreider worden geïnformeerd over de aanpak van de rechtmatigheidsverantwoording.

Rekenkamer

De leden van de onafhankelijke rekenkamer zijn in 2024 benoemd en via een begrotingswijziging zijn financiële middelen voor de rekenkamer beschikbaar gesteld.

Wet Open Overheid

Er wordt gewerkt aan de implementatie van de Wet Open Overheid (WOO). Uitgangspunt is om zoveel mogelijk de landelijke planning te volgen, zodat gezamenlijk met andere overheden kan worden opgetrokken en goede voorbeelden kunnen worden overgenomen. De Rijksoverheid is echter nog bezig met het vastleggen van de definities en uitwerking van de informatie die actief openbaar moet worden gemaakt, inclusief de planning van wanneer de verschillende categorieën informatie uit de WOO actief openbaar moeten worden gemaakt. De komende periode wordt gewerkt aan de basisvoorwaarden om de WOO uit te kunnen voeren en actieve openbaarmaking van een viertal categorieën waarvan de definities al wel helder zijn:

- Organisatiegegevens (reeds openbaar)
- Vergaderstukken AV (reeds openbaar)
- Convenanten
- WOO-verzoeken.

Organisatie brede thema's

De 3-jarigepilot maaien die in 2023 is gestart is tussentijds geëvalueerd wordt in 2024 voortgezet. Twee vacatures voor adviseurs op de overkoepelende thema's (biodiversiteit, duurzaamheid, etc.) zijn inmiddels uitgezet, waarmee de capaciteit beschikbaar komt om de acties uit het bestuursakkoord op te pakken.

Exploitatiekosten programma Bestuur en organisatie

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024, inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten;			
Externe kosten	18.765	19.083	-318
Personeelskosten	20.894	20.894	0
Rente en afschrijving	2.940	3.048	-108
Totaal lasten;	42.599	43.025	-426
Baten;			
Externe opbrengsten	-4.066	-4.036	-30
Totaal baten;	-4.066	-4.036	-30
Inzet reserves:			
Toevoeging reserves	0	0	0
Onttrekking reserves	-783	-783	0
Totaal reserves;	-783	-783	0
Netto kosten programma bestuur en organisatie	37.750	38.206	-456

Toelichting programma Bestuur en Organisatie externe kosten & opbrengsten

- **Educatie (€30.000 V):** De uitgaven voor educatie vallen € 30.000,- lager uit. Als gevolg van nieuw ontstane handelwijzen op scholen en beperkte beschikbaarheid van eigen medewerkers om locaties open te stellen worden er minder activiteiten georganiseerd. Zo is bijvoorbeeld de Battle of the Beach komen te vervallen. Ook organiseren scholen minder watergerelateerde educatieactiviteiten met als gevolg dat er minder beroep gedaan wordt op onze freelancemedewerkers.
- **Communicatie (€52.000 N):** De kosten voor de bijsluiter over de waterschapsbelastingen bij de aanslagoplegging door Sabewa zijn hoger uitgevallen dan begroot. Verder zijn communicatiekosten gemaakt voor algemene communicatie voor het HWBP programma die niet op een specifiek project geactiveerd kunnen worden. De kosten voor onderhoud en hosting van de website vallen dit jaar hoger uit, een deel hiervan kan waarschijnlijk worden opgevangen binnen het budget.
- **Informatisering (€175.000 N):** De begroting van het Waterschapshuis is geactualiseerd in verband met verlenging van een 15-tal collectieve projecten binnen de programma's. Hiervoor wordt rekening gehouden met een verhoging van onze bijdrage met €175.000 euro.

- Accountant (€ 10.000 N): Door de accountant zijn er tijdens de jaarrekeningcontrole 2023 diverse aanvullende onderzoeken uitgevoerd in het kader van de rechtmatigheid. Hierdoor zijn er meer uren gemaakt.
- Belastingheffing (€129.000 N): Voor de bijdrage aan Sabewa is nog geen rekening gehouden met de bestemming van het jaarresultaat 2023 en een eerste begrotingswijziging 2024. Op basis van de concept jaarrekening zal het waterschap nog € 68.000,- ontvangen. Voor 2024 wordt echter rekening gehouden met een begrotingswijziging met een verhoging van de bijdrage voor Scheldestromen van € 197.000,-. De definitieve vaststelling van de begrotingswijziging 2024 zal plaatsvinden in het Algemeen Bestuur van Sabewa van september 2024.
- Omgevingswet (€ 110.000 V): het budget voor de implementatie Omgevingswet wordt niet benut voor externe kosten, maar voor inhuurkosten. Deze zijn toegelicht bij de personeelslasten.
- Juridische ondersteuning (€ 100.000 N): Vanwege een toenemend aantal juridische procedures en vanwege beperkte capaciteit en vertrek van medewerkers wordt meer gebruik gemaakt van externe juridische adviezen en ondersteuning.
- Afsluiten verzekeringen (€ 64.000 N): Vanwege taxatiekosten ten behoeve van de opstalverzekering wordt meer uitgegeven dan geprognostiseerd.
- Facilitaire zaken (€ 56.000 V): Er zijn extra kosten gemaakt voor niet-voorzien vervanging van apparatuur voor de catering / bedrijfsrestaurants. Daar tegenover staat een bijstelling van de prognose voor de kosten van vakliteratuur en printen/kopiëren. Een onzekere factor is de uitkomst van de lopende aanbesteding voor de printers/kopieerapparaten.

Toelichting exploitatiekosten programma Bestuur en Organisatie risico's en ontwikkelingen

- De inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet is waarschijnlijk vertraagd tot januari 2026. Omdat de toetreding tot de gemeenschappelijke regeling Zeeuws Archief hier relatie mee heeft, is de verwachting dat ook dit pas in 2026 zal plaatsvinden. Vanaf dat moment ontstaat een btw-voordeel ten opzichte van de huidige situatie.
- In de begroting was aangekondigd dat in 2024 de mogelijkheden worden gezien om commissie en AV-vergaderingen live uit te zenden. Omdat een deel van de benodigde techniek locatiegebonden is, wordt de uitkomst van het onderzoek naar de twee hoofdkantoren afgewacht voordat dit wordt gerealiseerd.
- In 2024 wordt veel aandacht besteed aan de werving van nieuwe medewerkers, onder meer voor het HWBP. Mogelijk leidt dit tot meer kosten voor (arbeidsmarkt)communicatie dan begroot.
- Voor de post toevoeging aan voorzieningen pensioen (oud)bestuurders (140.000 euro) geldt dat, zoals elk jaar, niet bekend is of deze benut wordt. Deze wordt bepaald op basis van de marktrente aan het einde van het jaar die door de DNB gepubliceerd wordt. Pas aan het einde van het jaar/begin volgend jaar is dit dus inzichtelijk.

- Voor de Rekenkamer is via een begrotingswijziging reeds 73.000 euro toegevoegd. De benutting daarvan zal afhankelijk zijn van de planning en aanpak van de rekenkamer.
- Voor de voorbereiding van de af te geven rechtmatigheidsverklaring vanaf verslagjaar 2025, is in de begroting rekening gehouden met maximaal 75.000 euro aan eenmalige implementatiekosten. Dit wordt onder meer gebruikt voor advisering door de adviestak van de accountant. In april 2024 is de werving van 3 medewerkers gestart die een belangrijke rol gaan spelen in de implementatie en uitvoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Het tempo waarin de werving verloopt bepaalt mede hoeveel beroep er op externe partijen moet worden gedaan.
- Het waterschap gebruikt ruimte op de steunpunten Grijpskerke (eigendom van de gemeente Veere) en Mauritsfort (eigendom van de Provincie Zeeland). Gezien eerdere afspraken was dat tot 2024 (grotendeels) kosteloos. In 2024 worden nieuwe huurovereenkomsten gesloten, waarvan de huurprijzen nog niet bekend zijn. Deze zullen in ieder geval leiden tot kostenstijgingen ten opzichte van de huidige situatie.
- De afhandeling van een grootschalig WOO-verzoek wordt uitbesteed. Omdat de daadwerkelijke kosten nog onzeker zijn is dit niet meegenomen in de prognoses.
- Diverse ontwikkelingen zijn in gang gezet om de informatisering in lijn te brengen met landelijke standaarden en (nieuwe) wetgeving zoals de archiefwet. Ook is gestart met een externe toets van de belangrijkste systemen waarin het waterschap haar data opslaat. Als deze ontwikkelingen in het huidige tempo kunnen worden voortgezet, kan dit in 2024 leiden tot € 250.000 hogere informatiseringskosten dan begroot. Mogelijk kan een deel hiervan worden gedekt door een jaarrekeningoverschot van Het Waterschapshuis over het jaar 2023 als gevolg van het doorschuiven van projecten. Bij de monitor van september zal worden gezien of de ontwikkeling zich in dit tempo voortzet en of dit door meevallers gedekt kan worden.

Toelichting personeelslasten programma Bestuur en Organisatie

Personeelslasten zijn gelijk aan de begroting

De prognose op personeelslasten is vooralsnog niet bijgesteld. Wel zijn er verschuivingen zichtbaar door inhuur ten behoeve van openstaande vacatures en vervanging in verband met ziekte en ouderschapsverlof.

Toelichting personeelslasten programma Bestuur en Organisatie risico's en ontwikkelingen

Binnen de afdeling bedrijfsvoering zijn nog niet alle formatieplaatsen ingevuld. We streven ernaar om in 2024 alle nog niet ingevulde formatieplaatsen open te stellen. Op onderdelen wordt menskracht ingehuurd.

Toelichting rente en afschrijving programma Bestuur en Organisatie

Rente en afschrijving (€ 108.000,- hoger)

Hogere kapitaallasten op tractiemiddelen ad € 80.000,-, daarnaast per saldo 28.000,- hogere kapitaallasten op diverse projecten.

Investerings Programma Bestuur en Organisatie

Project	Technisch gereed cf AV besluit	Planning techn. Gereed	Algemeen voorb. krediet	AV besluitvorming			Prognose totaal investering			Werkelijk Bruto	
				AV-krediet bruto	AV-krediet subs/ bijdr	AV-krediet netto	Bruto	Subs	Netto		
5 programma bestuur en organisatie											
Onderhanden investeringen											
PRJ1338	Vervangen peilboot Meermin III	11-22	08-22		2.540		2.540	2.732		2.732	2.687
PRJ1425	Hoofdk.Terneuzen, vervang cv-ketels	12-23	12-25		213		213	200		200	
PRJ1516	Aank./vervangen tractiemiddelen 2022	12-22	12-23		2.506	-308	2.198	1.816		1.816	1.304
PRJ1517	Tractiemiddelen 2023	12-23	03-24		896		896	284		284	284
PRJ1517A	Inruil tractiemiddelen 2023	12-23	12-23			-55	-55		-153	-153	
PRJ1518	Aank./vervangen tractiemiddelen 2024	12-24	12-24		566	-46	520	566	-46	520	6
PRJ1545	Vervanging bedrijfsm (pc mob tabbl.)	12-23	12-24		1.250		1.250	1.250		1.250	855
PRJ1585	Kantoor Terneuzen: verv. regelkast	12-24	12-25		240		240	295		295	
PRJ1586	Kantoor Terneuzen: vervanging lift	12-24	12-24		110		110	110		110	
PRJ1587	Overige gebouwen: verv. werkplekken	12-24	12-24		113		113	113		113	
PRJ1588	Fysieke beveiliging: hardware 2024	12-24	12-24		360		360	110		110	
PRJ1589	Kantoor automatisering: netwerk 2024	12-24	12-24		470		470	470		470	
PRJ1591	PA automatisering: netwerk 2024	12-24	12-24		460		460	460		460	
PRJ1597	Revisie ponton de Meerkracht	12-24	12-24		275		275	275		275	
totaal onderhanden investeringen					9.999	-409	9.590	8.680	-199	8.481	5.136
(Intern) in voorbereiding											
PRJ1544	Inf.Veiligheid:fysieke toegangscontr							2.100		2.100	
PRJ1518A	Inruil tractie 2024								-46	-46	
totaal (intern) in voorbereiding								2.100	-46	2.054	
Totaal programma bestuur en organisatie					9.999	-409	9.590	10.780	-245	10.535	5.136

Toelichting investeringen programma Bestuur & Organisatie

Algemeen

Binnen het programma Bestuur & Organisatie zijn er 14 projecten onderhanden en 2 projecten in voorbereiding. Van de 14 onderhanden projecten lopen er 4 projecten meer dan 6 maanden uit. Het project PRJ1516 Aankoop en vervangen tractiemiddelen 2022 loopt uit ten gevolge een vertraagde levering van de vrachtwagen, naar verwachting vindt de levering november 2024 plaats. Het vervangen van de bedrijfsmiddelen (pc, mobiel en tablet) PRJ1545 is verspreid over twee jaar waardoor de verwachte einddatum verschuift van eind 2023 naar eind 2024. PRJ1425 en PRJ1585 zijn uitgesteld naar 2025 in afwachting van besluitvorming over huisvesting van de kantoren Terneuzen en Middelburg.

Bij project PRJ1585 is er een kredietoverschrijding te verwachten. Het betreft een overschrijding van € 55.000,-. Project PRJ1338 Vervangen Peilboot Meermin III heeft een verwachte overschrijding die binnen de 10% blijft.

Ontwikkelingen

- PRJ1338 (Vervangen Peilboot Meermin III); De laatste restpunten na de oplevering worden nog door de werf opgelost.
- Naar aanleiding van het onderzoek naar het behoud van twee hoofdkantoren zijn de drie investeringen in het kantoor Terneuzen kritisch tegen het licht gehouden. Daarbij is gekeken naar de noodzaak om de investeringen uit te voeren in 2024 en de mogelijkheid om deze uit te stellen tot 2025, als de uitkomst van het onderzoek bekend is:
 - De vervanging van de lift (PRJ1586) niet kan worden uitgesteld gezien het risico van het falen van de installatie en de langdurige impact daarvan op het gebruik van het gebouw. Deze investering zal daarom conform planning in 2024 worden uitgevoerd.
 - De investeringen in de vervanging van de CV (PRJ1425) en vervanging van de regelkast (PRJ1585) zijn onverminderd nodig maar kunnen worden uitgesteld tot 2025. Het risico op falen en/of een grote impact daarvan op de gebruikers van het kantoor is bij deze objecten aanzienlijk kleiner.
 - Voor de regelkast van kantoor Terneuzen (PRJ1585) wordt op basis van actuele offertes een kredietoverschrijding verwacht (€295.000 in plaats van €240.000). Zodra duidelijkheid is over het definitief doorgaan van het project (zie hierboven) wordt een aanvraag voor aanvullend krediet aan de AV voorgelegd.

Risico's

- Met het uitstellen van twee investeringen in het kantoor Terneuzen bestaat het risico dat prijzen stijgen en eerder aangevraagde kredieten niet toereikend zijn wanneer het alsnog uitgevoerd wordt.
- PRJ1587 (Overige gebouwen: vervangen werkplekken): Het meubilair op de steunpunten/buitendienstlocaties wordt vervangen zodat het weer aan de actuele ARBO-eisen voldoet. Eerst vindt in 2024 een grondige inventarisatie plaats van wat benodigd is, waarna wordt aanbesteed. Gezien de actuele levertijden is de kans groot dat levering pas in 2025 plaatsvindt.

Kansen

- -

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

- -

Investeringsen

- -

Belastingen en financiën

Exploitatiekosten Belastingen en algemene opbrengsten

Bedragen x € 1.000

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024 inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Afwijking
Lasten:			
Externe kosten	0	0	0
Totaal lasten	0	0	0
Baten:			
Externe opbrengsten	-630	-630	0
Dividendopbrengst	-3.000	-4.600	1.600
Belastingopbrengst (incl oninbaar en kwijtscheldingen)	-121.265	-122.148	883
Totaal baten	-124.895	-127.378	2.483
Netto opbrengsten Belasting en Algemene opbrengsten	-124.895	-127.378	2.483

Toelichting Belastingen en algemene opbrengsten

Externe kosten

- -

Externe opbrengsten

-

Dividend (€ 1.600.000 hoger)

- De uitkering van het dividend over boekjaar 2023 is in de aandeelhoudersvergadering van de NWB op 4 april 2024 vastgesteld op € 4,6 miljoen. In de begroting was rekening gehouden met € 3 miljoen.

Belastingopbrengsten inclusief oninbaar / kwijtschelding (€ 883.000 hoger)

- Voor de belastingopbrengsten is de prognose overgenomen van de 1e kwartaalrapportage van Sabewa Zeeland. De raming voor het lopend jaar neemt met ongeveer € 381.000,- toe. Voor de raming of de prognose van de belastingopbrengsten van voorgaande jaren neemt de belastingopbrengst met € 502.000,- toe. In totaal betekent dit een voordeel van € 883.000,-

Afwijkingen waarover besluitvorming door de AV dient plaats te vinden

Exploitatie

-

Reserves

Kosten- en opbrengstsoorten	Begroting 2024 inclusief begrotingswijzigingen	Prognose 2024	Bedragen x € 1.000	
			Afwijking	
Toevoeging aan reserves	3.135	4.735	-1.600	
Onttrekking aan reserves	-3.963	-4.430	467	
Totaal	-828	305	-1.133	

Toelichting reserves

Toevoeging aan reserves:

De hogere dividenduitkering (€ 1,6 miljoen) wordt toegevoegd aan de algemene reserve watersysteembeheer (op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2024).

Onttrekking aan reserves:

Onttrekking benodigd uit de bestemmingsreserve wegen voor het deklagenbestek 2024 ad € 0,467 mln (op te nemen in de 3e begrotingswijziging 2024).

Bevindingen Boardletter

Op verzoek van de algemene vergadering zijn in dit hoofdstuk de bevindingen in de boardletter terug te vinden. Bij iedere bevinding vindt u de stand van zaken.

Procesbeschrijvingen

(cf de Boardletter 2023) Waterschap Scheldestromen heeft in boekjaar 2023 de procesbeschrijvingen voor de belangrijkste financiële controleprocessen afgerond, waaruit blijkt hoe deze processen zouden moeten verlopen. Dit achten we een positieve ontwikkeling. Een belangrijk onderdeel binnen de procesbeschrijvingen ontbreekt echter nog, te weten de uitwerking van de “key-controls”. Deze “key-controls” zitten vaak bij de rollen in functiescheiding van controlerend en autoriserende functies.

Belangrijk hierbij is om de “key-controls” zo scherp mogelijk te beschrijven aan de hand van de 6W’s (wie, wat, waarom, wanneer, met welke informatie en wat wordt vastgelegd) zodat iedere betrokken functionaris weet wat er van hem of haar verwacht wordt. Daarnaast adviseren wij blijvend aandacht te besteden aan het up-to-date houden van deze procesbeschrijvingen. Dit kan bijvoorbeeld door het periodiek uitvoeren van lijncontroles of het periodiek toetsen van processtappen via interne controles.

Stand van zaken:

De organisatie is bezig met de uitwerking van de belangrijkste risico’s en beheersmaatregelen in de processen die het belangrijkste zijn in het kader van de rechtmatigheid. Dit wordt uitgevoerd als onderdeel van de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording.

Beleidsdocumenten:

(cf de Boardletter 2023) Een aantal beleidsdocumenten, zoals het controleprotocol en interne controleprotocol, zijn al (bijna) 10 jaar oud. Het risico bestaat dat beleidsdocumenten verouderd zijn en daarmee niet meer gebaseerd zijn op recente wet- en regelgeving. Wij adviseren om de beleidsdocumenten die al enkele jaren oud zijn tegen het licht te houden en waar nodig te actualiseren.

In de nieuwe nota waardering en afschrijving wordt een nieuwe afschrijvingsmethodiek opgenomen, waardoor er sprake zal zijn van een stelselwijziging. De belangrijkste wijziging in de nieuwe nota waardering en afschrijving is dat projecten het jaar na afronding voor het eerst worden afgeschreven, waarbij tot boekjaar 2022 werd gestart met afschrijven in het jaar nadat projecten 75% gereed waren. We vragen het waterschap deze stelselwijziging getrouw in de jaarrekening te verwerken en toe te lichten.

Tevens vragen we het waterschap om het normenkader voor 2023 te actualiseren en tijdig te laten vaststellen door de AV.

Stand van zaken

Na de Nota weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen (vastgesteld in de AV van april) en de lopende actualisatie van de Nota waarden en afschrijven van activa worden in 2024 nog 4 belangrijke nota’s geactualiseerd en aan de AV voorgelegd. Deze beleidsnota’s en verordeningen hebben betrekking op de

rechtmatigheidsverantwoording die vanaf 2025 gaat gelden. Voor de actualisering wordt extra capaciteit ingehuurd.

De actualisatie van de volgende documenten wordt voor het 2e halfjaar 2024 voorbereid:

- Normenkader,
- Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie,
- Controleverordening,
- Controleprotocol voor de accountantscontrole.

Inkoopproces: Onderbouwing Prestatielevering

(cf de Boardletter 2023) We hebben geconstateerd dat medewerkers op basis van de budgethoudersregeling de prestatielevering voor inkopen vast moeten leggen. Voor inkopen onder de € 500 is sprake van een verlicht regime. Hiervoor geldt wel een 4-ogen principe qua factuurautorisatie, maar hoeft geen prestatieverklaring te worden gedocumenteerd in het inkoopstelsel.

Uit interne controles blijkt dat er progressie gemaakt wordt omtrent het vastleggen van de prestatielevering ten opzichte van boekjaar 2022, maar blijkt tevens dat de vastlegging van prestatieleveringen nog niet structureel plaatsvindt binnen het inkoopproces. We adviseren daarom om maatregelen te treffen om een nauwkeurige vastlegging van de prestatielevering te waarborgen. Daarbij is het van belang om de naleving van de huidige procesafspraken te blijven monitoren middels interne controles. Indien geconstateerd wordt dat procesafspraken niet nageleefd worden, dient het waterschap vervolgstappen te ondernemen op het gebied van gedrag en cultuur (softcontrols).

Stand van zaken:

Het vastleggen van een prestatieverklaring kan niet door het huidige softwaresysteem worden afgedwongen. In 2024 wordt de aanbesteding van een nieuw financieel systeem voorbereid, hierin zal het afdwingen van geautomatiseerde procescontroles als selectiecriteria worden opgenomen. Bij de implementatie van de interne controlefunctie ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording zal tevens de 2e-lijnscontrole worden verstevigd.

Inkoopproces: Controle op prestatielevering

(cf de Boardletter 2023) We hebben geconstateerd dat medewerkers op basis van de budgethoudersregeling de prestatielevering voor inkopen vast moeten leggen. Voor inkopen onder de € 500 is sprake van een verlicht regime. Hiervoor geldt wel een 4-ogen principe qua factuurautorisatie, maar hoeft geen prestatieverklaring te worden gedocumenteerd in het inkoopstelsel.

In onze lijncontrole over 2023 constateren we dat de prestatielevering eerder is goedgekeurd dan de feitelijke leverdatum van het product. Hierdoor vindt er feitelijk geen (zichtbare) controle op de prestatielevering plaats. We adviseren maatregelen te treffen om een nauwkeurige controle op de prestatielevering te waarborgen, en daarbij te borgen dat deze controle pas na de levering kan worden verricht.

Stand van zaken:

Het vastleggen van een prestatieverklaring kan niet door het huidige softwaresysteem worden afgedwongen. In 2024 wordt de aanbesteding van een nieuw financieel systeem voorbereid, hierin zal het afdwingen van geautomatiseerde procescontroles als selectiecriteria worden opgenomen. Bij de implementatie van de interne controlefunctie ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording zal tevens de 2e-lijnscontrole worden verstevigd.

Aanbestedingen: Tussentijdse aanbestedingsanalyse

(cf de Boardletter 2023) We constateren dat het waterschap geen tussentijdse aanbestedingsanalyse heeft uitgevoerd in boekjaar 2023. We adviseren het waterschap om minstens éénmaal per jaar een tussentijdse risicogerichte analyse uit te voeren. Op die manier kan het waterschap eventuele naderende rechtmatigheidsfouten tijdig signaleren en hierop inspelen.

Stand van zaken:

Een tussentijdse aanbestedingsanalyse heeft in 2023 niet plaatsgevonden. Dit heeft te maken met de beschikbare capaciteit binnen het team Inkoop en meerdere openstaande vacatures. Om deze taak in 2024 te realiseren zijn 3 inkoopmedewerkers ingehuurd totdat het team vaste krachten compleet is. Ondertussen worden bestaande medewerkers getraind om de aanbestedingsanalyse goed zelf uit te kunnen voeren. In 2024 zijn de tussentijdse spendgesprekken voor april/mei en september/oktober gepland.

Aanbestedingen: Totaalformulier beoordeling aanbestedingen

(cf de Boardletter) Verder hebben we geconstateerd dat voor aanbestedingen die niet via Negometrix verlopen, niet altijd een beoordelingsformulier aanwezig is waaruit de aanwezigheid en de overwegingen van het beoordelingsteam blijken.

Daarnaast hebben we vernomen dat het borgen van beoordelingen in het aanbestedingsplatform op de planning staat voor eerste half jaar van 2024.

Stand van zaken:

In 2024 zijn we volledig overgegaan naar het aanbestedingsplatform Merzell. De gebruikers hiervan werken zich steeds verder in om alle ingebouwde tools te gebruiken. Hiervoor worden ook trainingen gevolgd. Doormiddel van het analyseren van de spenddata en de periodieke consultgesprekken van de inkoopadviseurs met de afdelingen kunnen mogelijk inkopen aan het licht komen die niet volgens het proces zijn verlopen. Bij de bestellers in de organisatie wordt actief aandacht besteed aan het juist gebruiken van het aanbestedingsplatform. Wij denken dat het restrisico hiermee is gemitigeerd tot een normaal niveau.

Activamodule

(cf. de Boardletter 2023) We hebben geconstateerd dat het waterschap een activamodule heeft aangeschaft en geïmplementeerd. We zullen per jaareinde de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde activamodule en de juistheid van de conversie controleren. Daarmee zal de bevinding omtrent de activamodule in 2024 hoogstwaarschijnlijk opgevolgd zijn.

Stand van zaken:

De geautomatiseerde activamodule is in 2023 geïmplementeerd en is voor het eerst in de begroting 2024 en de jaarrekening 2023 gebruikt. De huidige software is in staat dit voor afgeronde projecten uit te voeren, voor onderhanden projecten biedt de huidige software geen mogelijkheden. Deze functionaliteit wordt meegenomen bij de aanbesteding van het nieuwe financieel pakket dat in 2024 wordt voorbereid.

Projectbeheersing: Nacalculaties

We hebben geconstateerd dat het waterschap een format heeft opgesteld om een gestructureerde en eenduidige voorcalculatie, voortgang op projecten, tussentijdse calculatie en nacalculatie te waarborgen. Het template is sinds september 2023 intern in gebruik genomen door projectbeheerders, maar de werking hiervan kan per interim-datum nog niet door ons worden vastgesteld. We vragen het waterschap om periodiek (interne) controles uit te voeren op het gebruik van dit format.

Stand van zaken:

In februari 2024 zijn ambtelijk de startdocumenten voor de (investerings)projecten voor 2026 afgerond. In de definitiefase en de volgende fasen wordt het template gebruikt met onder meer de uniforme ramingsmethodiek. Omdat voor deze projecten de procestappen met tussentijdse calculatie en nacalculatie nog in het verschiet liggen zal de uiteindelijke werking van het template met de uniforme ramingsmethodiek pas over enige tijd (2026 e.v.) vastgesteld kunnen worden.

Projectbeheersing: Onafhankelijke structurele monitoring van projecten

(cf. de Boardletter 2023) De monitoring van projecten is onderdeel van het werk van de projectleiders. We constateren dat bij het waterschap de structurele onafhankelijke monitoring zich beperkt tot de aspecten tijd en eventuele budgetoverschrijdingen door de inzet van de financieel adviseurs.

Echter, een formele, structurele en onafhankelijke monitoring van de (investerings)projecten ontbreekt. Er is bijvoorbeeld geen projectcontroller aangesteld die verantwoordelijk is voor het onderkennen en beheersen van projectrisico's en het borgen van een doelmatige uitvoering van projecten. We adviseren het waterschap om in ieder geval voor de grootste projecten een onafhankelijke structurele monitoring van projecten te laten plaatsvinden. Dit kan bijvoorbeeld door een projectcontroller aan te stellen.

Stand van zaken:

We onderschrijven het belang van projectcontrol. Voor de onafhankelijke structurele monitoring van de (investerings) projecten wordt projectcontrol verder uitgewerkt door het aanstellen van een projectcontroller binnen het waterschap.

Bepaling voorziening dubieuze debiteuren

(cf de Boardletter 2023) We verzoeken het waterschap, conform onze rapportages over vorig jaar, om de calculatie van de hoogte van de voorziening dubieuze belastingvorderingen op te laten stellen door SaBeWa Zeeland, omdat deze gemeenschappelijke regeling beschikt over betrouwbaardere ervaringscijfers omtrent het betalingsgedrag van belastingdebiteuren. Daarnaast verzoeken we te borgen dat de accountant van SaBeWa Zeeland deze calculatie meeneemt in haar controle, en daarbij nieuwe afspraken tijdig te concretiseren in het controleprotocol.

Stand van zaken:

Het waterschap is met SaBeWa Zeeland in gesprek om de hoogte van de voorziening dubieuze belastingvorderingen te laten berekenen door SaBeWa Zeeland. SaBeWa Zeeland heeft aangegeven dat dit voorlopig nog niet haalbaar is vanwege de werkzaamheden/werkdruk in het eerste kwartaal en heeft toegezegd om te onderzoeken op welke termijn dit wel haalbaar zal zijn.